

Brassói Lapok

XL. évfolyam
14. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Péntek
1934. évi január 19

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbetét díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefon-számok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK CSIKSZEREDÁT!

A lengyel „tisztán bor”

„Van, aki bevallja, van, aki tagadja, sőt...” — így van ez a politikában is. Vannak államok, amelyek nyíltan bevallják, hogy a diktatúra, a parancsuralomra tértek át, ezt tették magukévá s alkotmányukban is áptérén hitet tesznek a parancsuralmi rendszer mellett. Ebbe a csoportba tartozik már régebb idő óta a Szovjetszövetség, Mussolini Olaszországa s újabban Hitler Németországa is.

Aztán vannak országok, amelyek tagadják, de azért csinálják kisebb-nagyobb mértékben. Vízet prédikálnak és bort isznak, azaz demokráciáról, népiuralomról szónokolnak s közben éppugy, vagy csaknem ugyanugy diktatúráznak, mint azok, amelyek bevallják. Ezeket az államokat nehezebb megjelölni, de mindenki látja és tudja, hogy egyre szaporodnak. Alkotmányuk még a régi és betűi szerint a tiszta parlamentáris demokrácia elveit ural kodtatja, valójában azonban csak öcskaság-nak, muzeumi ereklyének tekintik azok, akiknek alkalmazniuk kellene.

Van viszont közbeeső árnyalat is. Kezdenek felbukkanni államok, amelyek őszintén azt vallják be, hogy egyelőre nem akarnak, nem tudnak állást foglalni sem a nyílt önkényuralom, de sem az igazi, hamisítatlan népképviselői rendszer, a demokrácia mellett. Utóbbi ugyan hosszú évtizedeken át üdvöztette az emberiséget, a háború óta azonban — számtalan okból, — elsorvadt, megbénult, míg a há tározott, a teljes és százszázalékos diktatúra korántsem bizonyult elegendő tökéletes és tartós megoldásnak. Világszerte vajudik ugy a demokrácia, mint a diktatúra rendszere s az az új rendszer, amely sikerrel kecsegtető zárgoait nyújtana a további fejlődésnek, sőt lendületnek, egyelőre nem alakult ki eléggé világosan, eléggé meggyőzően és erőteljesen.

Ama államok közül, amelyek leszámoltak ezzel a — történelmileg ugyan minden bizonynyal csak átmeneti — vajudással, most Lengyelország hallat nyíltan magáról. Kerek három esztendő óta tanulmányozás és megfontolás után most elkészült az új lengyel alkotmány, amely kiterelés nélkül tükrözi vissza, amint ez tényleges és őszinte alkotmányhoz illik is, annak az átmeneti korszaknak a kinlódását, göröcsös vonaglását, amelyet átélünk. Mit tudhatja az ember? Jelszóval még fenntartja a köztársasági és demokratikus kereteket, formákat, egyidejűleg azonban nagyrészt a diktatúra eszmekörével tölti ki őket. Affalta töltött káposzta ez az alkotmány, amelyben a parlamentarizmus és demokrácia a káposzta s az önkényuralom a töltelék. Erdemes hát közlebről szemügyre venni ezt a politikai szakcsművészetű remeket, hiszen benne van kunk egész szelleme, valóságos egybefonása a demokratikus és diktatórikus elemeknek. Erdemes már csak azért is, mert valószínűleg utánzásra fog találni más államokban is.

Az új lengyel alkotmányreform, amelyet az ország tényleges diktátora, Pilsudski marsall s jóváhagyott már és a pártja által uralt sejm rövidesen megszavaz, kiveszi a parlament ellenőrzése alól a végrehajtó hatalmat. Mindezekelőtt nagy mértékben kiszélesíti a köztársasági elnök, az államsfő hatáskörét, amely szinte korlátlanul válik. A jövőben az elnök saját belátása szerint, menesztí egy a kormányt, mint a parlamentet. Ő nevezi ki, színtén tetszése szerint, a kormányt és az összes magasabb állami tisztviselőket, egyben pedig bíráskor bíróság elé állíthatja őket. A köztársasági elnök hét évig marad hivatalban s felépésekor maga nevezheti meg utódját. Ellenjelölt csak az a „választótestület” állíthat, amely a sejm és szenátus elnökeiből, a miniszterelnökből, a Semmitőségek elnökeiből, a hadsereg főfelügyelőjéből, valamint a sejm ötven és a szenátus huszonöt tagjából tevődik össze. Ezek persze aligha fognak szembehe-

Paul Boncour nagy „békebeszéde” a francia szenátusban

Franciaország megőrzi Ausztria függetlenségét

A közös francia-olasz feladatok és a Szovjet, amely ma az „európai rend egyik alappillére”

Páris, január 18

Paul Boncour francia külügyminiszter kedden a szenátus ülésén hatalmas külpolitikai beszámolót tartott a nemzetközi helyzetéről Boncour felszólalására tulajdonképpen az adta meg az alkalmat, hogy mostanában rengeteg felszólalás hangzott el és az azokban felvetett kérdésekre végre le kellett szögezni a francia kormány hivatalos álláspontját.

Boncour nagy exorzéja békebeszédnek, békehitvallásnak hangzik, amely ügyesen takargatja a francia érdekek harcias oroszánkörmeit, de egyben egészen őszinte beismerése is bizonyos tényeknek, amelyeknek bevallását a francia diplomácia sem halogathatja tovább. Eltekintve attól, amit Boncour, a kitünő és hatásos szónok az örök európai témáról, Hitlerrel és a nemzetiszocializmus jegybe került harmadik birodalomról mondott, világosra nagy érdeklődésre tarthat számot az a néhány leplezetlen mondat, amely a Szovjet konszolidálódásának és hatalmi erejének beismerésére vonatkozik.

Boncour nagy beszédének az idevonatkozó szakasza teljes elismerés, amely a kommunista Oroszországnak — egyelőre óriási ipari hatalmát emeli ki s megállapítja, hogy a Szovjet a mai európai rend egyik fontos pillérje lett!

Boncour megállapítása talán fellengzőnek tűnik fel, ha meggondoljuk, hogy a francia diplomácia egyik vezérlő gondolata még nem is olyan régen egy bolsevistaellenes európai blokk létrehozása volt s ezzel a célkitűzéssel szemben most igazán szöges ellentétben áll a francia külügyminiszter áradózó megnyilatkozása-

lyezkedni a távozó köztársasági elnök jelöltjével s csak ha ez mégis megtörténne, akkor kerül sor általános elnökválasztásra. Miután azonban ennek a választó-testületnek a többsége mindig a Pilsudski-pártból fog kikerülni, előre láthatólag sohasem lesz két jelölt s így a nép nem jut beleszóláshoz az elnökválasztás kérdésébe.

A kormány csak az elnöknek felelős, aki ki-nevezi. A parlamentnek nem lesz többé joga még bizalmatlanságot sem szavazni a kormánynak, hanem csak kérheti a kormányt, vagy egyik-másik tagja leváltását. A sejmnek csak az a joga marad meg, hogy „kifejezésre juttassa az ország véleményét”, amelyet általa a kormány és az elnök csak annyiban hallgat meg, amint éppen jónak látja. A sejm, azaz képviselőház tagjait ugyan ezután is az általános, egyenlő és titkos szavazattal választják öt évre, de például sérthetőségük is csak feltételes, azaz csupán parlamenti tevékenységükre szorítkozik.

sa. De ne felejtsük el: azóta megszüle-tett a horogkereszt harmadik birodalom s Franciaország inkább elismeri a Szov-jet minden kiválóságát és tudomásul ve-szi annak félelmetes fellendülését, sem-hogy elismerést zengjen a hitlerista Né-metországról, amelyet most sokkal na-gyobb veszedelemnek tekintenek, mint Hitler hatalomrajutása előtt.

MIT MOND PAUL BONCOUR

Boncour beszédét — amelynek bizonyára lesz visszhangja az európai diplomáciában — az alábbiakban adjuk:

A francia külügyminiszter beszédének legelső pontja a hitlerizmus bírálata volt. Rámutatott azokra a nagy nemzetközi veszedelmekre, amelyek a nemzetiszocialista hitvallás nemzet-fogalmában rejlenek. Mert Hitlerék — állapítja meg Boncour — a nemzet fogalmát az országhatárokon túlrá is kiszélesítették s ennek az elméletnek nyílt veszedelmeit tükrözik vissza az Ausztriában és a Saar-vidéken észlelt nyugtalanságok.

Franciaország és Olaszország közös feladata

— Franciaországnak és Olaszországnak közös feladata — mondotta Boncour — újjaalakítani a középeurópai helyzetet s ezért csoportosítottuk az államokat e két hatalom köré. De ennek az új érdekközösségnek nem az a célja, hogy Németországot bekerítse! Az olaszok és a franciák a nemzetközi együttműködés szellemében folytatják új politikájukat s csak Németországon mulik, hogy csatlakozik-e hozzánk, vagy

— Franciaország — mondotta Boncour a Saar-vidék problémájával kapcsolatban — követeli a népszavazást. A francia kormány becsületbeli ügyének tekinti a népszavazás műveletének tisztaságát biztosítani és arra is becsületbeli kötelezettséget vállal, hogy a népszavazás alkalmával tett állásfoglalásokért senkinek a haja szála sem fog meggörbül-ni.

Ezek után az osztrák kérdésre tért ki Boncour s ünnepélyesen kijelentette, hogy Franciaország minden körülmények között megőrzi Ausztria függetlenségét. Annál is inkább, mert a független Ausztria magatartásában és létének biztosításában a franciákat Olaszország is hathatósan segíti. Olaszországgal különben az utóbbi időkben örvedetesen megjavult Franciaország viszonya, a minthogy javult Olaszországnak és a kisantant államoknak eddig meglehetősen laza viszonya is, amelyet a francia diplomácia mindig szívégyének tekintett.

pedig kívül marad. Meg kell állapítanom hogy Franciaország kapcsolatai a volt szövetségeseikkel ezidőszent sokkal erősebbek, mint valaha is voltak. Így-keztünk elősegíteni azt a folyamatot, hogy Lengyelország és a három kisantant állam közelebb jusson a Szovjethez s megjavuljanak a kapcsolatok délen Törökországgal, nyugaton pedig Olaszországgal s végül a Balkán-félsziget államai is közeledhessenek a kisantanthoz.

alkotmány azt is kimondja, hogy háboru esetén — az elnök hétévi mandátuma lejártá után is — hivatalban marad három hónappal a béke megkötése utánig, mégpedig példátlanul korlátlan jogkörrel, országán személyi diktatóri hatalommal.

A lengyelek nem szégyellik magukat, nem köntörfalaznak, nem igyekeznek áltatni a világot. Új alkotmányukban úgy-ahogy meg-hagyják a demokratikus intézményeket, de le-hetővé teszik a legmesszebbmenő parancsuralmat. Ez is álláspont. Tiszta bort önt a pohárba. Nyilván belátták, hogy becsületesebb és rendesebb dolog szint vallani, mint állan-dóan bujósckát játszani egy áldemokratikus alkotmány mögött, ahogyan ezt még számos állam teszi. Így legalább vége szakad annak az aligha üdvös állapotnak, hogy egyes kormánnyok lépten-nyomon inkább lábbal tiporják a maguk alkototta demokratikus alkotmányt, semmint megtagadják azt, úgy, ahogy az őszinteség megkívánja.

Tessék kívágni és eltenni!

8. sz. SZELVÉNY

a B. L. januári

regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab januári szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934. január havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszedhetők **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10); **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában; **mindenütt máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

A SZOVJET, MINT AZ EURÓPAI REND EGYIK ALAPPILLÉRE

Ezek után érkezett el Paul Boncour expozéjának legszenzációsabb fejezetéhez, amely a Szovjettel szemben kialakult új felfogásnak adott hangot. Erről Boncour a következő megállapításokat tette:

— A Szovjet a maga 160 millió emberével, megszervezte a belső forradalmat s most már a világ diplomáciájának egyik fontos geometriai pontja lett, amelynek ereje szédületesen növekedik. Ezzel kapcsolatban pedig meg kell állapítani, hogy Oroszország ma az európai rend egyik legfontosabb pillérévé vált. Az a békemunka, amelyet Franciaország kezdeményezett az orosz-francia megnevezési egyezmény megkötésével, tovább folyik és kiszélesedik, mert az egyezményhez csatlakozik Románia, Jugoszlávia, Görögország, Törökország s valószínűleg Bulgária is.

Végül a Népszövetséggel, ezzel a bomladozó nemzetközi fórummal kapcsolatban tett hitvallást Boncour, természetesen mindenben a francia diplomácia szájja szerint.

Ma éppugy, mint a múltban, — mondotta erre vonatkozólag — teljes bizalommal viseltetünk a Népszövetség iránt. Diplomáciai tárgyalásoknál a végső szó joga még mindig a Népszövetségé illeti meg. A Népszövetség alapelveire vonatkozólag Franciaországnak semmiféle megalkuvásba nem szabad belemennie. Nem szabad ellentmondásba keveredni önmagunkkal sem és olyan kijelentéseket tenni a leszerelési értekezleten, amely ellentétben állana a népszövetségi hűséggel.

Boncour beszédét a szenátus többsége fetszéssel vette tudomásul.

A külügyminiszter nagy beszédét követő vitában Milleraud azt fejtette, hogy Németország békés kijelentéseiben nem szabad túlságosan hinni.

Utána De Jouvenel azzal foglalt állást a francia-német közvetlen tárgyalások folytatása mellett, hogy Franciaország közvéleménye nem bocsátaná meg, ha most a kínáló alkalom elszalasztaná, mert a németek igen egyoldalú taktikával minden felelősséget Franciaországra igyekeznek hárítani a világ közvéleménye előtt.

Ezek után De Jouvenel a Saar-vidék kérdéséről beszélt s arra hívta fel a kormány figyelmét, hogy a fontos gazdasági kérdéseket, amelyek ezt a vidéket érintik, nem szabad semmiesetre sem a népszavazás utánra halasztani, hanem már előbb rendezni kell, mert különben előállhat az a veszedelem, hogy a Saar-vidék vállalataiba befektetett francia tőkék odavesznek.

Mégis Zágrábban lesz a kisantant-értekezlet

Belgrád, január 18.

A napokban esedékes kisantant-értekezlettel kapcsolatban a legfrissebb jelentések arról számolnak be, hogy a három külügyminiszter találkozója január 22-én mégis csak Zágrábban zajlik le és ott is kezdik meg a tanácskozásokat de azokat Belgrádban folytatják és fejezik be.

A zágrábi, illetőleg belgrádi kisantant-értekezlet napirendjén a kisantant államok gazdasági közlekedésére, a Népszövetség újjászervezésére és a revíziós mozgalomra vonatkozó kérdések szerepelnek.

Átvette a hadbíróóság a színajai merénylet ügyét

Visszaállítják a kormány gazdasági bizottságát

Egész szerdán értekezeli a kormány a megyei prefektusokkal

Bukarest, január 18.

A kormány tagjai kedden este befejezték a pénteken megkezdett és hétfőn este folytatott minisztertanácsot. Ezuttal a mezőgazdaság megsegítésének részlet-kérdéseit beszéltek meg.

Az ülést csaknem teljes egészében Cipariu földművelésügyi miniszter beszámolójának szentelték, aki ismertette a mezőgazdaság mozgósításának azt a nagy programját, amelyet a kormány az egész államgépezet segítségével akar megvalósítani s amely a mezőgazdasági termelés mennyiségbeli és minőségbeli növelését célozza. Ezzel kapcsolatban a földművelésügyi miniszter felsorolta azokat az intézkedéseket is, amelyekkel véglegesen elintézik a földreform végrehajtásából még megoldatlanul maradt utolsó vitás ügyeket.

A minisztertanács jóváhagyta a földművelésügyi miniszter kifejtett programját.

Ezután elhatározta a minisztertanács, hogy újraéleszti a kormány gazdasági bizottságát, amely a pénzügy-, ipar- és kereskedelemügyi, a földművelésügyi, közlekedésügyi és munkaügyi miniszterekből tevődik össze.

A következő minisztertanács időpontját csütörtökön este 6 órában állapították meg.

A KORMÁNY ÉRTEKEZLETE A PEFKERTUSOKKAL

Amint még a múlt héten jelentettük, a kormány szerda délelőttre a fővárosba rendelte az ország mind a 71 megyéjének prefektusát, hogy megbeszélje velük a rendfenntartásra és a hathatós közigazgatásra vonatkozó ügyeket.

Az értekezlet, amelyen Tatarescu miniszterelnök és Inculetz belügyminiszter elnökölték, délelőtt 10 órakor vette kezdetét. A miniszterelnök beható beszédben ismertette a helyzetet, majd kérte a prefektusokat, támogassák a kormányt a közrend és az általános megnyugvás biztosítása terén. Felhívta a miniszterelnök a prefektusokat, hogy most már keressenek és találjanak módokat a munkanélküliség leküzdésére, hogy a tavasz beálltával a szegény és földje terméséből megélni nem tudó parasztság minél több munkához jusson, különösen az utéptési és javítási munkálatoknál.

Slavescu pénzügyminiszter a pénzügyi helyzetet változtatta, azokkal a tennivalókkal együtt, amelyekben a prefektusoknak a legszorosabban együtt kell működniük a kormánnyal.

Inculetz belügyminiszter, valamint Jamandí és Juca belügyi államtitkárok beszédei alapján megtárgyalták a helyi közigazgatással és a helyzet megkivánta rendfenntartással kapcsolatos kérdéseket. Déli 1 óra után a prefektusok, a kormány tagjaival együtt, közös ebédet vettek részt az Enescu-étteremben, délután pedig folytatták az értekezletet.

Valószínű, hogy az esti órákban a prefektusok máris visszatérnek székelyeikre.

FOLYIK A HUZAVONA A BUKARESTI FŐPOLGÁRMESTERREL

Dobrescu Demeter volt nemzeti-parasztpárti fővárosi polgármesterrel a kormány sehogysem tud zöldágra vergődni. A főpolgármester nem akar lemondani, a kormány pedig lehetőleg el akarja kerülni erőszakos eltávolítását.

Inculetz belügyminiszter szerdán délelőtt 9 órakor újabb kihallgatáson fogadta a makacs Dobrescut s ezuttal, — amint a Tempo értesül, — azt az ajánlatot tette neki, hogy hagyják egyelőre formálisan polgármesternek, ha kormány megbízással külföldre megy hosszabb időre. Dobrescu nem nyilatkozott az ajánlatot illetőleg, hanem gondolkodási időt kért holnapig.

Erre az alkura amiatt került sor, mert Dobrescu, aki már volt egyhávi karácsonyi kényszer szabadságon, nem hajlandó újabb szabadságot igénybevenni, viszont a kormány szeretné eltávolítani a főváros éléről, addig is, amíg a közigazgatási törvény parlamenti módosításával lehetővé válik végleges leváltása.

Dobrescu eltávolításának ügye, ezek szerint sok fejtörést okoz az amugyis sok gondal lefoglalt kormánynak.

TANÁCSKOZNAK A REKTOROK

Szerdán délelőtt Angelescu dr., közoktatásügyi miniszter elnökletével összeültek az ország négy egyetemének a rektorai, hogy megtárgyalják a legutóbbi minisztertanácsoknak az egyetemi fegyverem biztosítására, az érdemes tanuló ösztöndíjazására és az egyetemi diplomát szerző ifjak elhelyezésére vonatkozó határozatainak végrehajtását. A rektori értekezlet eredményeképpen a közoktatásügyi minisztérium tudvalevőleg új főiskolai szabályrendeletet dolgoz ki.

MÁR ÁTVETTE A HADBÍRÓSÁG A SZINAJAI MERÉNYLET ÜGYÉT

Általában befejezve a színajai orgyilkosság vizsgálatát, az ilfovi ügyészség tegnap kimondta illetékteljenséget az ügyben, azzal az indoklással, hogy az az akció, amely a merényletvezető, egy szervezet központjának a műve s tulajdonképpen még a múlt nyár elejéről datálódik, amikor szintén ostromállapot volt érvényben. Következésképpen az ilfovi törvényszék ügyészsége átadta a II. hadtest hadbíróóságának ugy a Constantinescu és két cinkostársa büntetendő lefolytatott vizsgálat, mint a merénylet megszervezésével kapcsolatos adatok ügyiratait. Mihail őrnagy-hadbiztos megjelent az ilfovi ügyészségen s átvette a vizsgálat egész anyagát. A merénylet vizsgálatának folytatását ugyanis a katonai

ügyészség Mihail őrnagyra, valamint Atanasiu és Dimescu százados-hadbírókra bízta.

A három merénylet: Constantinescu Nicolae-t, Caranicát és Belimacét, — amint a Tempo jelenti, — szerdán délelőtt erős katonai fejezet alatt átszállították a vacaresti fogházba, a jilavai erődbörtönbe.

BRATIANU DINU A KIRÁLYNÁL

Az uralkodó tegnap délután kihallgatáson fogadta Bratianu Dinu volt pénzügyminisztert, mint a liberális párt új elnökét. Tekintettel arra, hogy a pártelnöknek eddig nem volt egyetlen kitüntetése sem, a király megajándékozta a román koronarend nagykeresztjével és szalagjával.

Ugyancsak tegnap délután kihallgatáson volt Szinajában a királynál Franasovici közlekedésügyi miniszter is.

Megkezdődött a „transzbalkáni“ vasútvonal építése Jugoszláviában

Jugoszlávia – Románia – Szovjetország**Francia társulat kapta meg a hatalmas építési munkát**

Belgrád, január 18.

Gazdaságilag, sőt politikailag is jelentős vasútépités kezdődött a Balkánon. Jugoszláviában már meg is kezdték az ugynevezett transzbalkáni vasútvonal építését, amely egyelőre Jugoszláviát és Romániát köti össze, majd később kiépítik Oroszország felé is. A vonal első szakaszának végpontja Prahova lesz, ahol azután megépítik a Jugoszlávia és Románia közötti új Dunahidat. A vasútvonal teljes kiépítése után Odesszáig, szovjetterületen ér véget.

Az építési munkálatokat a Battlingo francia társulat kapta meg.

Az új vasútvonal gazdasági és hadászati szempontból egyaránt fontos és újból tápot ad annak a régóta keringő híresztelésnek, hogy Franciaország a francia-orosz barátság létrehozása után össze akarja békíteni a Szovjettel a kisantantot is. Célja, hogy Franciaország és szövetséges államai Oroszországgal együtt olyan hatalmi blokkot képezzenek, amelytől nem lehet majd elvitatni a vezetőserepet Európában.

Felmentette a bíróság az izgatással vádolt aradi román ügyvédet

Arad, január 18.

Az aradi törvényszék szerdán délelőtt tárgyalta le a gyorsított eljárás alapján Rihutiú Simon dr. aradi ügyvéd izgatási bűnperét.

Rihutiú dr. a Duca miniszterelnök ellen elkövetett galád merényletet követő napon két ismerőssel sétált az aradi utcákon s közben azt a kijelentést tette, hogy „valamennyiüket le kellene lőni”.

Egyik ismerőse elmondotta a beszélgetést bátyjának, aki viszont a hatóságoknál tett jelentést Rihutiú dr. kijelentéséről. December 31-én éjszaka aztán az ügyvédet, aki Kisjenőre ment ki rokonaihoz szilveszterezni, az aradi rendőrség utasítására a csendőrség letartóztatta és Aradra kísérte. Az ügyészség a kihallgatás megkezdése után az ügyvédet szabadlábra helyezte, illetőleg lakását őriztette, kedden azonban, a vizsgálatot befejezván, Rihutiút

ismét letartóztatták és ügyében a tárgyalást is megtartották. Minthogy azonban az egyik tanu nem volt jelen, a tárgyalást szerdára halasztották. Ezalkalommal a tanuk egyike azt vallotta, hogy az ügyvéd kijelentése így hangzott:

— Legjobb volna valamennyit agyonlőni. A másik tanu viszont úgy emlékezik vissza, hogy Rihutiú dr. a következőket mondotta:

— Minden másodikat agyon kellene lővett.

Maga Rihutiú dr. nem tagadta, hogy a kijelentést megtette, de azt nem a kormány tagjaira, hanem ellenkezőleg: a vasgárdistákra értette.

A bíróság, rövid tanácskozás után, a megvádolt ügyvédet felmentette az izgatás vádjától.

Megalakulás előtt áll a Balkán-blokk, amelyhez Románia, Jugoszlávia, Görögország és Törökország, később esetleg Bulgária és Albánia is csatlakoznak

London, január 18.

Politikai körökben tartja magát az a szenzációs hír, hogy a Balkán-egyezmény ügyében folyó tárgyalások eredményesen véget értek és a Balkán-blokk megalkotása most már csak rövid idő kérdése. A Balkán-egyezményt — egyelőre — Románia, Jugoszlávia, Görögország és Törökország írják alá, később esetleg hozzájárulnak Bulgária és Albánia is. Az egyezménynek két főpontja van: 1. Az aláíró balkáni államok az eddig létrejött összes egyezményeket, avagy megnevezési szerződéseket összefoglalják és kiterjesztik az aláíró államok-

ra. Ezáltal akarják biztosítani a status quo, vagyis a jelenlegi területi állapotok fenntartását. 2. Az egyezmény öt évi időtartamra szól.

Miután ez egyezménynek kifejezetten az a célja, hogy a Balkán jelenlegi területi viszonyait megerősítse, több mint kérdéses, hogy az elvesztett területei után áhító Bulgáriát bele tudják-e vonni a Balkán-blokkba. Ebben az irányban annakidején több tárgyalás folyt le a jugoszláv és bolgár politikusok között, anélkül, hogy megállapodásra tudtak volna jutni.

Pompei sorsa ismétlődött meg Indiában

Ezernél több halottja és tízezer-nél több súlyos sebesülte van az indiai borzalmas földrengésnek

Elpusztult Dardzsiling is, ahol Kőrösi Csoma Sándor síremléke van

Kalkutta, január 18.

Az indiai borzalmas erejű földrengésnek, a jelentések szerint, 200 halott és több mint ezer súlyosan megsebesült áldozata van.

Patna városban és vidékén a földrengés olyan iktóztos erővel dult, hogy kövön nem maradt.

A lakosság között leirhatatlan elkeseredés uralkodik. A lakóhely nélkül, utakon és mezőkön maradt emberek iktóztos halálfélelemben töltik napjaikat, mert a hindu csillagászkok szerdára újabb földrengést jósoltak meg.

A szerda reggeli jelentések szerint a Ganges-i medencét kedden újabb földrengés rázza meg: 300 kilométer széles és ezer kilométer hosszú terület mozdult meg.

A földrengés ugyanazonok a helyeken dult, mint hétfőn este. Városok tűntek el a föld színéről.

Patna, Bizsapur, Jamaipur városok romokban vannak. A földrengés földig lerombolta Dardzsiling várost is. Ismeretes, hogy

Kőrösi Csoma Sándor a nagy magyar utazó, ebben a városban van eltemetve. Attól félnek, hogy a borzasztó erővel tomboló földrengés elpusztította Kőrösi Csoma Sándor gyönyörű síremlékét is. Újabb jelentések szerint a földrengésnek már ezer halott és tízezer súlyosan sebesült áldozata van.

Az anyagi kár felbecsülhetetlen. Legalább 5 millió font (több mint 2 és fél-milliárd lej) lenne szükséges ahhoz, hogy a rombadőlt városokat újjáépítsék.

A szerda délután érkező jelentések szerint az indiai földrengés méretei óráról órára növekednek. A föld több helyi megrepedezett. Hatalmas vizek szöktek elő és elborították a romokat. Az elpusztított területek nagyrészt öböl látnyi iszap fedi. A leromlott utcákon a boltosok százai fekszenek. Körülbelül 1200 ház hever romokban.

A legborzalmasabb pusztulás Huza-Hartur várost érte. A föld valószínűleg elnyelte a 30 ezer lakosú várost.

Ha a lakosok nem menekültek el idejében — ami, sajnos, egészen valószínű —, akkor itt Pompeji pusztulása ismétlődött meg.

A földrengés pusztította területek felett repülőgépek százai keringenek, hogy gyógyszereket és élelmiszereket szállítsanak és segínyt nyújtsanak ott, ahol lehet.

A borzalmas indiai katasztrófával egyidejűleg Törökország egyik tartományaiban ugyancsak hatalmas károkat okozó földrengés pusztított. A tartományt nem lehet megközelíteni és így

a halottak számát és a kár nagyságát nem lehet megállapítani.

Madagaszkár szigetén, a Mananjary-tartomány felett ciklon tombolt. A szökőár 35 órán keresztül szünet nélkül pusztított.

A fölvek mentén elpusztult a termés. Az elemi csapásnak eddig 7 halott áldozata van. Tizenöt ember ellúnt a viharban.

D. R. Joanițescu „szervezi” a magántisztviselőket

Bukarest, január 18

A Vajda-kormány volt munkaügyi minisztere, D. R. Joanițescu, mindenképpen le akarja aratni a babérjait az általa hozott úgynevezett szociális törvényeknek, mint a társadalombiztosításról szóló új örvény és a munkakamarák létesítését kimondó törvény, amelyek azonban a gyakorlatban csak szemfényvesztésnek bizonyultak. Ennek ellenére D. R. Joanițescu úgy hiszi, hogy ezekkel a törvényekkel nagy érdemeket szerzett magának s ezért most, az ellenzékben, hozzálatott a magántisztviselők megszervezésének. A napokban megvetette alapjait a magántisztviselők országos szövetségének, amely fel akarja ölelni a banktisztviselőket, valamint az iparban és kereskedelemben foglalkoztatott magánalkalmazottakat.

A szövetség tárgyalást folytat a már meglevő magánalkalmazotti szervezetekkel, hogy D. R. Joanițescu vezérlete alatt mind egyesüljenek az országos szövetség keretében.

Feljelentette 15 éves fiát

Nagyvárad, január 18

Nem mindennapos feljelentést íktattak be a nagyváradi rendőrkészlet büntető osztályán. Megjelent ott Sipos Sándor tekintélyes és dúsgazdag ismert szőlőbirtokos, aki fiát jelentette fel. Elmondotta, hogy a 15 éves gyermek többször meglopta szüleit és semmiféle rendszabály nem volt hatással a rossz útra tért fiúcska lelkiismeretére. Sipos azt kérte, hogy a rendőrség indítson eljárást fia ellen és így tegye lehetővé, hogy többi évi javítóintézeti nevelés térítse észre.

A rendőrség az elkeseredett apa panaszaát annak rendje és módja szerint felvette s nyomban letartóztatta a megtevedt gyermeket, akit át is adtak a fiatalkorúak bíróságának.

Két és fél évre ítélék Ludwig Renn

Lipce, január 18

A lipcei törvényszék tegnap ítéletet hirdetett Ludwig Renn, a világhírű német író ügyében, akit baloldali cikkeiért és agitációiért vontak felelősségre hazaárulás címén. A „Háború” nagynevű szerzőjét, még a Hitler-uralom előtti írásai alapján hazaárulónak találták és két és fél évi fogságra ítélték.

Csehország is pénze leértékelésére készül (?)

A csehek korona külföldi értékének 15–20 százalékos csökkentéséről beszélnek

Prága, január 18.

Ugy látszik, hogy Csehország a roosevelti pénzügyi politika útjait akarja követni. Minden jel arra mutat, hogy a cseh pénz leértékelése küszöbön áll. Trapl pénzügyminiszter kedden kihallgatáson jelent meg Masaryk köztársasági elnökkel és részletesen beszámolt neki új pénzügyi és gazdaságpolitikai terveiről.

Beavatottak szerint a cseh pénzügyminiszter javaslatainak lényege az volt, hogy a cseh korona külföldi értékét körülbelül 15–20 százalékkal szállítsák le. Ugyanakkor a belföldön új hitelintézetet állítsanak fel, amelynek dolga lenne a pénzpiac feszültségét enyhíteni.

A tervezett cseh depalációról hivatalos jelentés még nem látott napvilágot, de kitartóan beszélnek, hogy befejezett tényről van szó.

Ha a híradás valóban bizonyul, úgy Csehszlovákia is ahhoz az eszöközhöz folyamodik, amelyhez előtte már több ipari állam, Anglia és Amerika nyomdokaiába lép, amelyek letértek az aranyalapról illetve szándékosan lenyomták pénzük értékét, hogy ezáltal lélegzethez juttassák az ipart és ipari termékeiket versenyképesbökké tegyék.

FILMTÉMA LETT A STAVISKY-BOTRÁNYBÓL

Az öngyilkos szélhámos özvegyét kéri föl a film nő főszerepének eljátszására — A Curentul szerint Stavisky Romániában is „leakasztott” 1923-ban három milliót

Páris, január 18

A francia fővárosban mintha lohadni kezdene a Stavisky-láz. A politikai pártok rohama és vádaskodása egymás ellen kezd elcsendesedni. A legújabb párisi jelentések már nem számolnak be egyébről, minthogy a vizsgálat csendben folyik tovább, de újabb leleplezés, vagy újabb gyanúsított neve ne került nyilvánosságra. Szenzációt mindössze az a hír keltett, hogy egy élelmes párisi filmvállalat ki akarja használni a Stavisky-konjunkturát és filmre akarja vinni a világ egyik legnagyobb szélhámosának pályafutását, tündöklését és bukását. A női címszerep eljátszására pedig magát Stavisky özvegyét kéri föl, aki igazán a legilletékesebb erre az alakításra.

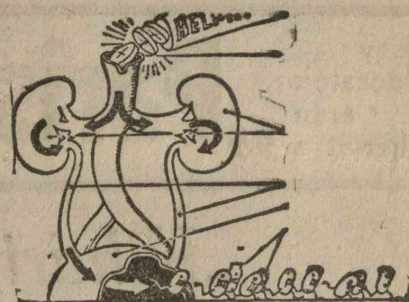
Egyik fővárosi lap értesülése szerint egyébként Stavisky Rómában is vendégszeretelt és 1923-ban nagy összegű szélhámosaságot követett el. Hivatalosan még nem vizsgálták meg, hogy a híradás megfelel-e a valóságnak s így lehetséges, hogy az effajta világszenzációk nyomán rendszerint felbukkanó híresztelések egyikével állunk szemben. A Curentul mindenesetre határozottan állítja, hogy

Stavisky tizenegy évvel ezelőtt három millió lejt sikkasztott Romániában is.

Eszerint 1923. évben a vidéki sajtószindikátus sorozatos népiünnepélyeket rendezett Bukarestben a Károly-parkban, Herkulesfürdőn és Szovátán. Ezeknek az ünnepélyeknek a megrendezésében szerepelt Stavisky is, aki akkor egy belga konzorcium megbízottjaként tartózkodott Romániában. Mikor az elszámolás bekövetkezett volna, Stavisky 3 millió lejjel megugrott az országból és sose tudtak nyomára akadni.

Újabb jelentés szerint a Stavisky-ügy vizsgálóbírója azt a megállapítást tette, hogy Stavisky egy párisi banknál is 250 darab hamis csekket váltott be. A csekkek 85 millió frank értéket képviseltek és Stavisky bűnlajstroma ezzel is súlyosbodott.

A sajtó kiemeli annak csodálatos voltát, hogy a világszámító éveken át üzérkedhetett a hamis csekkekkel. Ugy látszik, a bankok elhanyagolták a csekkek ellenőrzését, mert csak most, a botrány kipattanása után, kezdik meg mindent a csekkek felülvizsgálását és jönnek rá itt is, ott is a hamisításokra.

EGY BIZTOS SZER

a vizeleti szervek, betegségeinek megakadályozására

HELMITOL

TABLETTÁK

által. Elpusztítja a vizeleti szervekben levő bacillussokat. A HELMITOL-tabletta egy kiváló fertőtlenítő szer a belső szervek részére.

Kérdezze meg az orvosát!

Csak a központi felelőbizottság...

Nagyvárad, január 18

Amikor a liberálist párt uralomra került, többek között felfüggesztették állásától Egry Gergely dr. nagyváradi főpolgármestert és Craciun alpolgármestert is. Ezek mindketten a temesvári tartományi igazgatóság revíziós bizottságánál tettek panaszt.

A revíziós bizottság most foglalkozott az ügygel és úgy döntött, hogy nincs joga felülvizsgálni a belügyminisztérium felfüggesztési végzését s ezért úgy Egry főpolgármestert, mint Craciun alpolgármestert arra utasította, hogy a központi revíziós bizottságnál keressen orvoslást a belügyminisztérium határozatára.

Fej-, váll- és ágyékrheumánál, idegfájásoknál, szaggatásnál és zsábnál a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendkívül hasznos hátszer, mely kora reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát jól kitisztítja. Egyetem klinikákon szerzett tapasztalatok tanúsítják, hogy a valódi Ferenc József víz gyors és biztos hatása, kitűnő gyomor- és bél tisztító szer.

Meghalt Mihali Tivadar

Kolozsvár, január 18.

A szerdára virradó éjjel hosszas és nehéz betegeskedés után meghalt Mihali Tivadar, az ismert erdélyi román politikus.

Mihali 1855-ben született, tehát 79 éves korában távozott az élők sorából. Mál fiatalon bekapcsolódott a régi Magyarországnak nemzeti politikájába s évtizedeken át tagja volt a magyar képviselőháznak s abban elnöke a nemzetiségi pártment csoportnak. A nevezetes memorandum-pörben egyike volt a főádlottaknak s két és fél évi államfogházra ítélték, amelyet le is ült. Az impériumváltozás után egy ideig meghatalmazott miniszter, majd éveken keresztül Kolozsvár polgármestere volt.

Temetésén részt vesz a román politikai élet minden kimagasló egyénisége s természetesen képviselteti magát az uralkodó és a kormány is.

Nagy
áldozatok
arán
sikerült a

„Parisien Grill“ igazgatója Zoe Kassedy,

a londoni Olympic Shaw excentrikus táncos komikusát csütörtöktől, e hó 18-tól kezdve csak 5 napi vendégszereplésre lekötöni.

„Kikártyázták“ Marosvásárhelyen az időközi bizottságból a magyar tagokat

Szégyenletes kavarodás a „székely főváros“ városfőzán

Két időközi bizottság és két elnök van már, csak munka nincs

Marosvásárhely, január 18.

Az időközi bizottságok sorozatos törvénytelenkedéseikkel már a legtöbb erdélyi város közvéleményét megbotránkoztatták. Az azonban, ami néhány nap óta a „székely főváros“ városi közigazgatásában lejátszódik, páratlanul áll, az alkotmányt lábbal tipró és a törvényt mélyen sértő intézkedések gazdag sorozatában.

És jön „interimár“...

Marosvásárhely polgármestere a nemzeti-parasztpárti uralom alatt dr. Pantea János ügyvéd volt, akinek emberiesége a város általános rokonszenvével találkozott.

A város helyettes polgármestere, Marosvásárhely magyar többségére való tekintettel, Radó Sándor városi főmérnök, a Magyar Párt megbízottja volt és az állandó választmányban számarányukhoz mérten méltó helyezést értek el a kisebbségek.

A liberális uralom kezdetével a kormány kiadta a rendeletet: Legyen „interimár-bizottság“ Marosvásárhelyen. És jön „interimár-bizottság“...

Mint ilyenkor szokás a hosszú éveken keresztül ellenzéki fedezékbe szorult és politikai semmittevésre kárhoztatott marosvásárhelyi liberális szervezet jelentősebb és jelentéktlenebb tagjai megkezdették a támadást a koncert, illetőleg ebben az esetben a városi tanácsos-

ságért.

A legképtelenebb és mégis legvalószínűbbnek látszó hírek keringtek napokon keresztül a városban az időközi-bizottság összetételét illetően, a több eséllyel bizakodó „valószínű“ jelöltek Bukarestben előszobáztak és ezután végre megszületett az első időközi bizottság, amelynek elnöke a marosmegyei liberálisok egyik vezető egyénisége, Nae Jonescu ügyvéd lett.

A bizottság román tagjai viszont olyanokból kerültek ki, akik eddig nem igen foglalkoztak politikával és nem tudni, milyen szolgáltatások révén kerültek az állandóválasztmányba. Így méltó meglepetést keltett, hogy az állandóválasztmányban egy közjegyző és annak helyettese és egy nyugdíjas ezredes is szerepeltek, míg a helyi liberális szervezet tekintélyesebb egyéniségei nem juthattak szóhoz, illetőleg konchoz.

A bizottság magyarpárti összetétele azonban kielégítően kedveskedett az érdeklődőknek.

Helyettes polgármesterré most, régi liberális kapcsolatairól révén dr. Bernády Györgyöt, a volt marosmegyei főispánt nevezték ki, aki elfogadta kinevezését. Rajta kívül bekerültek az állandóválasztmányba Radó Sándor és Sziogyártó Gábor volt városi tanácsosok is. Új név volt Biró István dr., a marosvásárhelyi magyarpárti tagozat érlelyes és jólismert főtitkára.

Egy jólirányzott puccs mindennél többet ér...

Alig tartott pár rendes és bizottsági ülést a Marosvásárhelyi polgárságára rákényszerített időközi bizottság, amikor tegnap, mint derült égből a villámcsapás, érte a meglepetés Marosvásárhelyt.

Tegnap este belügyminisztériumi távirat érkezett a marosmegyei prefektúrára. A rendelet azt közölte, hogy a belügyminisztérium rögtön hatállyal feloszlatja a marosvásárhelyi időközi bizottságot és annak elnökévé dr. Crețu Miklós katonai liceumi tanárt nevezi ki, aki közismert volt liberális kapcsolatairól.

Porubschy Ferenc vármegyei prefektust teljesen készületlenül találta a változás és Nae Jonescu, az időközi-bizottság első elnöke is csak a marosvásárhelyi helyi lapok plakátjairól értesült a változásról.

Igy tehát megdőlt az az első feltevés is, amely szerint Nae Jonescu önként mondott volna le az elnökségről, tekintettel arra, hogy a képviselőválasztásokon mandátumot is nyert.

Maga Nae Jonescu, akit munkatársunk megkérdezett az érdekes változás felől, kijelentette, hogy semmi tudomása sincs arról, hogy az elnökségtől megfosztották volna és a változást annak tulajdonítja, hogy az új bizottsági elnök valamelyik belügyminisztériumi vezérfelügyelőt megtevesztette. A pártfegyelmet súlyosan sértő intézkedés ellen, amely a párt beleegyezése nélkül született, illetékes helyen tiltakozni fog.

Dr. Crețu Miklós az új elnök azonban keveset törődött politikai ellenfele le-sújtó nyilatkozatával és csakhamar összeállította az új bizottság román részét, amely a következőkből alakult:

Russu gör. kath. esperes, Boia Ilarion műszerész, dr. Horga János ügyvéd, míg a bizottság helyettes elnökévé Mihail

Dumitrescu tanárt nevezte ki, akút az uralomváltozás első pillanataiban mint prefektusjelöltet is emlegettek.

Az új elnök ugyanakkor ártírt a Magyar Párthoz is, hogy az új időközi bizottságba méltó számarányban jelölje ki kiküldötteit.

Ez azonban csak forma volt. Az elnök ugyanis mindjárt közölte azt is, hogy kiket lát szívesen a magyarok közül.

Ezek a következők: Jaross Béla apátplébános, aki már többször volt jogszertint magyar városi tanácsos, dr. Bodola Ferenc ügyvéd, Osváth Károly gyógyszerész és dr. Sebess Jenő ügyvéd, a magyarpárti tagozat elnöke.

A Magyar Párt a változott viszonyok következtében ekkor rögtön elnöki tanácsulást hívott össze és azon több szenvedélyes hangú felszólalás után meglepő határozatot hozott.

Kijelentette az elnöki tanács döntése, hogy ragaszkodik az időközi bizottság előző magyar tagjaihoz és ha ez irányú kérését nem teljesítik, úgy eltekint az időközi bizottságban való részvételtől.

A Magyar Párt meglepő határozata njabb kényelmes helyzetbe hozta az új időközi bizottságot.

A dr. Crețu Miklós elnöklete alatt összeülő pártülés, amely az új időközi bizottsági elnök hivatelt foglalta magában, tudomásul vette a Magyar Párt határozatát és a magyar tanácsosok helyébe szintén román tagokat választott.

Igy a bizottság tagjainak sorába: dr. Sogan Ilarie ügyvédet, Dupont tanárt, Caluser Alexandru kereskedőt és Popescu Aurel tanárt küldötték a magyar tagok helyébe.

Az új, teljesen román összetételű tanács nem tehette le az esküt, egyrészt azért, mert a belügyminiszter az új névsort még nem ismeri, másrészt és főleg pedig azért, mert a régi bizottsági elnök nem hajlandó átadni a helyét...

A helyzet most már az, hogy bár két kinevezett bizottság van Marosvásárhelyen, tulajdonképpen egy sincsen...

Az új elnök és elmaradhatatlan kísérete leutaztak Bukarestbe, hogy a belügyminiszter hozzájárulását megszerezzék a beiktatáshoz és ugyanazon a vonaton utazott a fővárosba Nae Jonescu is, a régi elnök, hogy a szerinte jogtalan és háta mögött történt döntés megsemmisítését kizorgalmazza.

Ennek alátámasztására magával vitte hívei tiltakozó nyilatkozatát és hason-

ló stílusban megfogalmazott emlékiratát is.

Az elmaradhatatlan „kommentár“

Marosvásárhely lakossága, amely eddig nem volt az ehhez hasonló politikai viharokhoz szokva, kellő meglepetéssel és aggodalommal vette a történeteket tudomásul. Azzal eddig is mindenki tisztában volt, hogy a politika, mint mindenhol, így itt is csak üzlet, de senki sem

Uj utasbosszantó rendeletet találtak ki a vasúti vezérigazgatóságon

Csak akkor lehet újságot olvasni ezentúl az unalmas állomásokon, ha a rikkancs árusítási bérletet fizet

Csikszereda, január 18

Az utóbbi időben az államvasutak fel-tünően sok olyan rendelkezést bocsátanak ki, melyekkel az utazó közönség „kényelmét“ kívánják szolgálni. E buzgalom során a kereskedelmi intézmény bukaresti vezérigazgatóságának sikerült a vonatjáratok körül olyan meglepő csatlakozást felállítani, hogy egyes állomásokon — különösen a székely körvasútra értendő ez — félnapokat, szerencsésebb esetben pedig több órát kell várni a csatlakozásra.

Most aztán egyik legutóbbi rendelkezésével betetőzte sorozatos utasbosszantó intézkedéseit a CFR. Hivatalos lapja 683-ik számában 127254 R. A. szám alatt rendelkezést közöl, amely szerint azok az állomásokon, ahol nincs lapelárusító bódé, a jövőben csak azok a rikkancsok árusíthatnak újságot, akik havonta és előre 100 lej bérletet fizetnek az államvasutak pénztárába. Azokat a lapárusokat, akik a havi bérösszegekről szóló száz lejes nyugtákat nem tudják felmutatni, azonnal köteles az állomásfőnök elkergetni a vasúti állomásról.

Tehát az államvasutak magas vezérigazgatósága egészen szárazon leszegzi,

hogy a jövőben csak a megfelelő bérlet összeg, jelen esetben a száz lej lefizetése ellenében lehet a falusi és kisebb városok állomásain újságot árulni. Ugy látszik a vasútnál ez az „utaskiszolgálás“ elve: ki kell zárni annak a lehetőségét, hogy a csigalassúsággal közlekedő vonatok utasai legalább olvasnivalóhoz jussanak és azzal üzzék a unalmukat.

A rendelkezésnek ugyanis más eredménye nem lehet. Melyik lapárus fizet havonta és előre 100 lejt azért, hogy csikszeredai, kézdívársárhelyi, székelyudvarhelyi, madéfalvai, vagy Gyergyószentmiklósi állomáson újságot árulhasson, nem is beszélve a kisebb falvak vasúti állomásairól. Hisz ezeken az állomásokon egy egész hónapon keresztül alig forgalmaz a rikkancs kétszáz lejt s ebből akar a vasut magának havonta ismételtük előre, 100 lej havi bérlet.

Éreztük, hogy a vasúti vezérigazgatóságnál egy ember az utasbosszantás különleges eszközeinek kieszelésével foglalkozik, azonban azt még sem mertük feltételezni, hogy az utas egyedülálló rakozását: az újságolvasást is meg fogja vonni ez az ur.

Franz Schröder nem többszörös gyilkos, tehát nincs szükség rá se Csehszlovákiában, se Romániában

Máramarosziget, január 18.

Részletesen foglalkozott annak idején a B. L. a máramaroszigeti rendőrség titokzatos le-tartóztatottjának, az állítólagos Franz Schröder-nek az esetével, akinek kalandos előélete egész sereg bűncselekmény gyanúját keltette fel a hatóságok szemében. Schröder legelső kihallgatása alkalmával azt állította, hogy ő maga sem tudja teljes határozottsággal, hogy kicsoda, mert, mint talált gyereket, egy Schröder nevű mechanikus nevelte fel, azt azonban, hogy nevelőapja törvényesen adoptálta-e, vagy sem, nem tudja és így azzal sincs tisztában, vajjon ő jogosan használja-e a Schröder nevet, vagy sem.

A máramaroszigeti rendőrség a személyazonosság megállapítása és a nyomozás folytatása végett átkísértette Schrödert a bukaresti központi szigürancára, ahol azonban begigazolást nyert, hogy a gyanúsítottat a tiltott határátlépésen kívül más bűncselekmény elkövetése nem terheli és már éppen szabadjára akarták helyezni, amikor a csehszlovák hatóságok arról értesítették a szigeti rendőrséget, hogy Franz Schrödert a csehszlovák állam területén elkövetett többszörös gyilkosság elkövetésével gyanúsítják és éppen ezért megindították a kiadatási eljárást.

A csehszlovák nyomozó hatóságok átírták elmondja, hogy még 1932. július hó 24-én a ruszinszkói Huszt község közelében egy nő hulláját vetette partra a Tisza.

A holttesten dulakodás nyomai látszottak, amelyek kizárták tették azt, hogy az illető öngyilkosságot követett volna el. Minden jel arra mutatott, hogy gyilkosságnak esett áldozatul.

Teljes bizonyossággal nem sikerült a holttest kiletét felderíteni, de minden valószínűség a mellett szót, hogy az áldozat Irina Sawinska

lengyel származású táncosnő, akiről megállapítást nyert, hogy Schröderrel hosszabb ideig együtt élt, majd nyomtalanul eltűnt.

De ezenkívül azonban még két gyilkosság elkövetésével is gyanúsították Schrödert. Így 1932. június 26-án a Huszt és Királyháza közötti vasúti síneken egy borzalmasan össze-roncsolt női hullát találtak, amelyet az akkori délután áthaladó gyorsvonat három darabra szakított szét. Megállapítást nyert, hogy az áldozatot előzőleg fejbeütötték és csak azután helyezték a vasúti sínekre.

Végül 1933 szeptember elején Prágában a Belehradska-utca 12. szám alatti lakásán meggyilkolták Ottilia Vranska táncosnőt.

A cseh hatóságok mind a három gyilkosságot elkövetésével Schrödert gyanúsítják.

Románia aztán ki is adta Schrödert Franzot aki ellen Csehszlovákiában két álló hónapig folytatták a nyomozást, azonban semmi olyan terhelő adat nem merült fel, amely alátámasztotta volna a bűnösségre vonatkozó feltevéseket.

A nyomozás végeztével a cseh hatóságok Schrödert, akinek semmi igazoló irata nem volt, egész egyszerűen áttették a határon Romániába, ahol viszont a román határhoz tartóztatták le és bekísérték ismét a szigeti rendőrségre.

Itt természetesen nyomban megállapították, hogy Schröder nem román, hanem idegen állampolgár és egy rendőr kísérete mellett le-kísérték Visóvölgyre és — újra átküldötték Csehszlovákiába.

Jelenleg ez a helyzet, azonban nem lehetetlen, hogy a cseh hatóságok újra csak visszakérgetik.

Amíg gyilkosságokkal gyanúsították, ké-ország rendőrsége vigyázott rá. Most, hogy ártatlansága kiderült, nincsen szüksége egyik országnak sem.

Segyen egy próbát a hírneves
fenségesen illatosított
Germandrée
szappannal

HIREK

SZAKITÁS

(Avagy csendes beszéd két tánc között)

A szomszéd teremben tompafényű lámpák izzottak színes burák alatt és fűtött helyen hangon turbékolta a saxofon, mint a párjáról álmódó madár.

Barátnőm elnézett a forgó bali tömeg fölött, láttam — nyomja a lelkét valami négre felém forduló beszélni kezdett.

Különösek, ó — nagyon különösek és titokzatosak az emberi kapcsolatok. Az élet, ahogy egymás mellé kerülnek ki tudja milyen parancsra, együtt haladnak valameddig, mint a véletlenül egy kocsi elé fogott lovak. Aztán az utak újra széjjel válnak.

Ki tudja, miért? Milyen színek fakulnak, milyen kötelek pattantak meg, a melyek addig összefogták őket.

Te tudod, volt valakim sokáig. Egy barátom. Szerettük is egymást régebben. Később néha azt mondtuk, talán meg kellett volna ölnünk egymást, hogy vége legyen. Unokánk egymást és gyűlölködünk. Valami porzástó volt az, ahogy már mindketten szabadulni akartunk és mégse sikerült. Mindig volt valami, egy hang — egy könny, ami nem engedett. Egyszer én veztem egy, hogy most már minden fájdalom nélkül el tudok szakadni tőle, mint kiszáradt levél a fárról. Akkor ő mondta, hogy nem enged! Szeret és nem bírja nélkülem, máskor bármikor megteszi, de most nem.

Volt, hogy ő akart menni, akkor én nem engedtem. Évekig vártuk — két elítelt — a perct, amikor egyszerre mind a ketten pálni akarunk. Sirtunk, gyötörtük egymást és egyszer mégis sikerült.

Szakítottunk! Magunk sem akartuk binni. Szemrehányásokkal, csunya veszedelmekkel és szenvedéssel, de szakítottunk. Sajnálunk magunkat és sajnálunk egymást.

Aztán, ahelyett, hogy föllegettünk volna, szomorúak voltunk. Magánosak és nyomorultak. Visszakiváztuk a megszokott csókokat és a kínzásokat.

Sokszor voltam úgy, hogy visszahívom, de uralkodtam gyöngeségemen. Tudtam, ha előlről kezdenék, mint annyiszor már, csak ez lenne újra a vége.

Később örülni kezdtem, közömbössé vált. Hidd el — már őszintén mosolyogva köszöntünk egymásnak, ha társaságban összekerültünk. Szinte nem is érttem, mit szerettem, gyűlölttem rajta, hogy szenvedhettem egy ilyen szürke és egészen idegen ember miatt. De azért nem tudtam fölfogni, hogy tényleg vége. Egyszerűen kikapcsoltam a gondolataimból, mintha soha nem lett volna.

Tegnap azt hallottam, hogy az övegy anyja, akit imádozt — meghalt. Hirtelen előttem volt, ahogy sir. Olyan konok, olyan föntartás nélküli sirással, olyan semmivé törpülve, ahogy sirni tudott. Láttam, hogy egyedül van és vigasztalásra szorul.

De tudtam azt is, hogy nem szabad mennem. A látásom fájna most neki. Folyton előttem volt. Mi közöm hozzá, kérdeztem — és mégis láttam. Gyöngédségre szorul és én nem becézem, nem rohanok hozzá. Amikor nőkként volt, vagy láttam, hogy jól érzi magát, egyszerűen nem érdekelt, nem fájt, se jól, se rosszat nem pártolt ki belőlem a látása. De most, — ez más!

Egyszerre eltűntek a külön töltött idők, a régi hozzáműt, jóban, rosszban osztályos-társat láttam csak benne és aljasnak éreztem magam. De ha elmentem volna, talán újra összekerültünk, szánalomra pedig nem szabad életeket építeni.

Nem mentem el. Bál jegyem volt este, ma temették az anyját és én itt vagyok.

Csak ma szakítottunk véglegesen. Megértés?

Szmokingos ur közeledett. Barátnőm arcára kiült a jólnevelt bál mosoly és eltűntek a tarka tömegben.

Utána néztem. A saxofon most mintha kacagott volna gunyosan. Igaza van — különösek, különösek, nagyon különösek az emberi kapcsolatok.

Erdélyi Agnes

— MARIA ANYAKIRÁLYNÉ VII. LÁT VÁSÁROL LEÁNYÁNAK. Bécsből jelentik: Mária anyakirályné tárgyalásokba bocsátkozott báró Guttmann Mórval, akinek hősai villáját akarja megvásárolni. A tárgyalások, hír szerint, sikeresen folynak és rövidesen befejeződnek. A királynő a gyönyörű villát Ileana királyi hercegnének és férjének, Habsburg Antal főhercegnek óhajtja ajándékozni.

— Milyen idő lesz? A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint északi, majd nyugati légáramlások mellett újabb havazás, havas eső, esetleg eső várható. A hőmérsékletben lényegesebb változás nem valószínű.

— KOMMUNISTÁK UTÁN KUTAT A KOLOZSVÁRI RENDŐRSÉG. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári szigurance a Hasdeu-utca 52 szám alatti házban kedden délután házkutatást tartott. A lakásban tartózkodó Vlaica Aurel egyetemi hallgatót és 3 munkást a rendőrség letartóztatta. Rengeteg kommunista röpiratot és kompromittáló levelet találtak náluk. A letartóztatottak kihallgatása folyik.

A statisztika nem népszerű tudomány. Rendszerint csak akkor törődnek vele, ha valamely álláspont érdekében, mint segéppert használják fel. Ez az alapja annak a vádnak is, hogy a számok, adatok, tetszés szerint csoportosíthatók, amint ép igazolni kell, vagy meg kell dönteni valamely álláspontot. A statisztika, természetesen, nem törődik sem a népszerűtlenséggel, sem azzal, hogy visszaélnek vele, hanem egyre fejlődik és pontos keresztmetszetét, tükröképét adja az egész életnek. A statisztika rendszerint nem azt mondja, ami a tömegnek kedves. Viszont rendszerint nem is jut el a tömegekig, mert a statisztika csak a komoly, látni vágyó és gondolkodni akaró emberek olvasmánya. Tiszteljétek a statisztikát és féljétek tőle. És tiszteljétek azokat az embereket, akik nem azt zugatják, ami a tömegnek tetszik, hanem higgadtak, sőt hidegek, mint az igazság. Mint a statisztika. Ezek azok az emberek, akik esélyt elháríthatják a tömegek feje fölé az azt a peszedelmet, amit a statisztikával való nemtörődés jelent.

FAGYASZTOTT VIRÁG

Azt mindenki tudja, hogy Dél-Amerikából fagyaszta küldik a hűtőhajókat Európába. Ezt a módszert használták fel most a londoni kertészeti kiállítás alkalmával, amikor Nyugat-Ausztráliából jégbe fagyaszta küldték el a kiállításra szánt virágokat.

— TULZOTTAK A POP-CSICSÓ ISTVÁN BETEGSÉGÉRŐL ELTERJEDT HIREK. Aradról jelentik: A romániai sajtóban az a hír terjedt el, hogy Pop-Csicsó István, a kamara volt elnöke, súlyos beteg. A hírek szerint állapota az utóbbi időben annyira válságosra fordult, hogy a hozzátartozók külföldről hívtak orvosprofesszort a beteg konzultálására. A beteg családja a híreket erőlyesen cáfolja és kijelenti, hogy Pop-Csicsó István csupán sárgaságban szenvedett s állapota a javulás útján halad. A hozzátartozók nyilatkozatát alátámasztja dr. Hajteganu orvosprofesszor szakvéleménye is. Pop-Csicsó István egészségi állapotáról terjesztett hírek tulzottságát mutatja az is, hogy ma délelőtt Voicu Nifescu volt miniszter és Anghelescu, a Nemzeti Bank kormányzója meglátogatták a beteg politikust.

— JÁRVÁNYKÓRHÁZAT LÉTESITENÉK GYERGYÓBÉKÁSON. Csikszederáról jelentik: Dr. Ötetea Valér főispán elnöke alatt Csikmegye egészségügyi bizottsága ülést tartott. Ennek során Comes dr. ügyei főorvos jelentést tett hogy Gyergyóbékás községben a múlt év tavasza óta makacs skarlát-járvány dúl, amit az orvosok sehogyan sem tudtak megszüntetni. A bizottság elhatározta, hogy a makacs és veszedelmes járvány leküzdése céljából ideiglenesen járványkórházat állítanak fel, ahol a megfertőzött betegeket elkülönítik s ily módon igyekez-

Mi a RHODINE?

Az „Usines du Rhône” készítménye, amelyet évekig tartó kísérletek után hoztak piacra.

Rhodine abszolút hatású gyógyszer SPANYOLNÁTHA, NEURALGIA, NÁTHA, REUMA, MIGRÉN ellen.

A Rhodine tablettát vízben azonnal oldódik, nem izgatja a gyomrot, sem a szívet, nem fárasztja a veséket és teljesen iztelen.

Egy 20 tablettát tartalmazó alumínium tubus ára csak

Lej 26.—

Egy 4 tablettát tartalmazó alumínium étli ára

Lej 8.50

Rhodine kapható az ország összes gyógyszeráraitában és drogériáiban.

ABLAK

pusztítószereket találjanak ki, amelyeket villamosággal tetszés szerint irányíthatnak. Ha a lap hirtelensége nem tulzott, az angol haditengerészet megoldotta a kérdést, legalább is a tengeren.

— Leütötte a fa. Csikszederáról jelentik: Hajnó Mihály érettségizett fiatalember szolgálójával a Hargitán levő erdejéből fát akart hazaszállítani. A döntésre kismélt fát olyan szerencsétlenül vágta ki, hogy annak szétálló galyai Hajnódot maguk alá temették. A csiki fa legujabb áldozatát súlyos, de nem életveszélyes sérülésekkel szállították lakására, majd szanatóriumba. — A második súlyos kimeneteli szerencsétlenség a csikszederai Gál-fürészgyár rönktelepen történt. Xantusz József csikaptólcai illetőségű szabósegéd, más munka hiányában, közönséges napszám munkát végzett a telepen. Munka közben az egyik rönk életveszélyes sebet ejtett a fején. Nyomban kórházba szállították, ahol megállapították, hogy azonnali műtéttel lehet esetleg megmenteni az életnek.

— Brailában tartóztatták le a segessvári pénzhamisító banda egyik tagját. Brailából jelentik: A segessvári hatóságok megkeresésére a brailai rendőrség letartóztatta és Segessvárra szállította Petcu Dumitru szerelőt. A rendőrség jelentése szerint Petcu tagja volt annak a pénzhamisító bandának, amelyet nemrég leleplezett le a segessvári rendőrség. A nyomozás megállapította, hogy a pénzhamisítvány modeljét és az öntvényformákat a banda megbízására, Petcu készítette el.

— Epe- és májbetegségeknek, epekő és sárgaság eseteiben a természetes „Ferenó József” keserűviz a hasi szervek működését élénkebb tevékenységre serkenti.

— A bélyeggyűjtők lapja. A bélyeggyűjtők „Filatelia pentru Toți” című szaklapjának januári száma értékes és minden tekintetben kielégítő tartalommal jelent meg. A dr. Jazlowitz Arnold vezetése alatt álló szaklap felöleli és ismerteti mindazokat a kérdéseket, amelyek egy bélyeggyűjtő, mint a legszélesebb jogi körök érdeklődésére számot tarthatnak. A lap vezérlőbe behatolva foglalkozik az új filatelai törvénytervezettel, amelyet Belgiumban a nemzetközi sajtószövetség dolgozott ki. Ez a törvénytervezet fontos tudnivalókat tartalmaz nemcsak a bélyeggyűjtők, hanem mindazon ügyvédek és bírák számára is, akik a joggyakorlat folytán bélyeghamisítási ügyekkel foglalkoznak. A „Filatelia pentru Toți” megrendelhető a következő cím alatt: Casa Filatelica, Dr. Arnold Jazlowitz, Bukarest, Str. Academiei No. 2. III.

Lelki bánatába belehalt a sinfalvai rombolás egyik károsultja

Torda, január 18

Emlékeztet még, hogy a sinfalvai romboláskor a havasiakból álló romboló tömeg Boréven is leszállt a vonatról s ott Botár Ferenc vendéglős házat és üzletét kifosztották, a butorokat teljesen porrá zuzták, sőt az épületet magát is meg rongálta. Botár Ferenc vagyonának jelentős része pusztult el így, ami a szegény embert annyira megviselte, hogy buskomorságha esett. Az orvosok sem tudtak segíteni rajta. Betegsége annyira megtámadta szervezetét, hogy újév után ágyban fekvő beteg lett és folyó hó 14-én meghalt.

Nem terveket munkát vár Csikszereda

Csikszeredán formák a gondolatok. Tervek születnek, terveket ejtenek el, melyek mind-mind a szélesség gyors gazdasági talpraállítást célozzák. Hosszu esztendőket keserves tapasztalatai árán végre egyre többen és többen látják be azt, hogy egy nép élni akarásához erős gazdasági alap kell.

Ezért születnek a gondolatok. Ezért dolgoznak az agyak. Azok az agyak, melyek világosan látják: ha továbbra is kényelmes álláspontokra helyezkedve várják a sültgalambot, a szélesség sorsa örök időkre visszavonhatatlanul megpecsételkedett.

Eredmény azonban még sincs. Legalább a kézzelfogható és biztató eredmény hiányzik. Pedig közvetlen a lesújtó választások után, melyek a szétszilált székely lelkekről megdöbbentő, de egyben áttekinthető képet adtak, felfogott minden oldalról az akarás rég várt tize.

Minden valamire való gondolkozó ember a szervezés szükségességéről, az elkövetett hibák kiköszörüléséről beszélt. Az ember lelke örült a nagy lendületen. Azt hitte: elérkeztünk oda, ahol a tettek következnek.

Azóta hetek teltek el. És nem történt semmi. Azaz: mégis történt. És pedig szomorú dolog. Az egyetlen komoly székely közgazdasági alakulat: az első székely fakitermelő szövetkezet ellen, sőtétben bujkáló kezek, torpedó ereztettek. Torpedót, melynek hivatása volt léket ütni rajta. Közvetlen a nagy összeomlással fenyegető idők küszöbén, Csikszereda közbirtokossága, mely tagja a szövetkezetnek, 23 lejes tőron adta el a fáját egyik cégnek. Azt a fát, melyért minden körülmények között legalább hatvan lejt kellett volna kapnia. Egy újabb szomorú vásár, melynek bevételei közül sem fogják fedezni a vásár következtében fölmerült adókat és más hivatalos kiadásokat. Tehát ráfizetnek. Ráfizetnek ma, amikor nincs miből. Elveszik az ujonnan alakult szövetkezetből a munkalehetőséget akkor, amikor ennek a közgazdasági alakulatnak lehet egyedül komoly hivatása keresztülszítani a szélességet az egyre veszedelmesebben fenyegető gazdasági háborún.

S megdöbbentő valami ez. Újból százszázalékos vándorolnak ki az üres székely zsebekből. Közvetlen a választások után szervezni akartak. Belátták, hogy ez szükséges. Szükséges a néppel törődni, mert veszedelmesen közelgünk ahhoz a mélységhez, sőtét szakadékhoz, mely elnyeléssel fenyeget. Pillanatokig vibrált az agyakban a retentő kétségbeesés, a hatalmas és elháríthatatlan felelősség kérdése. És ha akkor azt látták, látniuk kell ma is. Ki kell állni a fórumra. Meg kell védeni az elpocsékolásra ítélt székely vagyont. Mert ma már mindenkinek köze van a másik dologhoz. Köze van, mert amit könnyelműségből az egyed elvezet, az a székely egyetemesség egyre fogyó vagyonából hull ki.

Tehát ne csak érteljék a gondolatokat. Ne csak töprengjenek rajta. Cselekedjenek is valamit. Cselekedjenek addig, amíg még lehet, míg az élethez való ragaszkodás, a kenyér és élet utáni vágy szent joga az embernek.

Erdély legdrágább városa

Csikszeredán soha sem volt olcsó az élet. Már földrajzi fekvése következtében és zord éghajlata miatt is drágának kell lennie. Egyetlen cikk, amit itt is be lehetett szerezni tűrhető áron, a hus volt. Most azonban éppen a hus körül vannak nagy panaszok. Az állattartók annyira alacsonyok, hogy falvakban 9 lejt adják a marhahúst és 13 lejt mérlik a borjút, míg Csikszeredán ugyanazért a marhahúsról 16 és a borjúért 24 lejt kérnek el különként. Lehetőség, hogy sokkal több adót kell fizetni a városi mézárósnak falusi szakmátságával szemben s más közterhei is nagyobbak, azt sem lehet állítani, hogy a falusi ember megfelelő haszon nélkül dolgoznék. Ha pedig falun a jelenlegi húsárak mellett keresni lehet, úgy a városban kétségtelenül indokolatlanul magasak az árak.

Teljesen kiűrtette a mézárászeket. Csikszeredáról jelentik: Darvas Béla csikbáncfalvi lakos éjjel felfeszítette Csáki Ferenc piactéren levő üzletét és onnan hatezer lej értékű árut hordott el. A csendőrség nyomában őrizetbe vette és a csikszeredai ügyészre kisértte Darvas, ahol előzetes letartóztatásba helyezték. Külön érdekessége az ügynek, hogy a betört minden megmozdítható értéket kihordott az üzletből s értéketlen csontoknál egyebet, nem hagyott hátra.

A csikszeredai betegségélyző-pénztár egyedüli látható eredménye:

Egyetlen napra 24 tagjánál tűzött ki árverést közel 200 ezer lej erejéig

Nem lehet egyetlen lépést tenni anélkül, hogy az ember a betegségélyző pénztár új elnevezésén: társadalombiztosító elleni sirámokba ne ütköznék. Az összes biztosított tagok zugnak ez ellen az intézmény ellen, mely hatalmas összegeket vasal ki hetenként leülük, anélkül, hogy a törvényben előírt kötelezettséget teljesítene.

Nem egy esetben történt már meg, hogy a kórházba utalt betegségélyző tag fehérműt kellett széttegni műtét után, mert kötszer hiányában nem volt mivel bekötni a megoperált beteget. Ezzel a tarthatatlan állapottal szemben azzal védekezik a pénztár, hogy ő minden kórházba utalt beteg után szabályszerűen befizeti a napi negyven lejt az állampénztárba. Hogy ezért a beteg szállásánál és a sovány napikosznál egyebet nem kap, arról ő nem tehet. Az állam a hibás. Miért nem bocsátja a kórházak rendelkezésére azokat az összegeket, melyek feltétlenül szükségesek.

Ez a mosakodás azonban nem állja ki a bírálattal. Nem, mert betegségélyzés és biztosítás révén megszámlálhatatlan milliók folynak be a pénztárhoz. Milliók, melyekből kórházakat, sőt modernül berendezett fürdőket lehetne fenntartani, ha csak egy kis gondot fordítanának a fizető tagjaik érdekeire. Legalább fe-

leannyi gondot, mint az illetékek felhajtására.

Mert ezen a téren aztán nincs könyörület. Naponta az „inspektorok” és más segédsemmélyzet egész hada rohamozza meg a társadalomilag bebiztosított tagokat. Ha a szerencsétlen munkásnak, vagy iparosnak nem is jut kenyérre, a munkásbiztosítónak járó összeget ki kell fizetnie, mert ellenkező esetben a borzalmas bírságokon kívül jön az árverés is. Csikszereda rettenetesen leromlott gazdasági viszonyaira igen jellemző, hogy az itteni társadalombiztosító fiókja egyetlen napra, január 26-ikára, 24 iparosnál és vállalkozónál kerekén 180 ezer lejért tűzött ki árverést.

Kétség sem fér hozzá, hogy ezt a hatalmas összeget a mai viszonyok között nem tudják megfizetni az érdekeltek, viszont ahhoz sem, hogy a munkásbiztosító megtartsa az árveréseket. A kisemberek egész hadát teszi egyszerre munkanélküli szerencsétlenné.

Ilyen körülmények között teljesen jogosan zug a panasz. Jogosan, mert a megszámlálhatatlan és elviselhetetlen teherviselésben elvérzett iparosságot egyenesen lelkiismeretlenség azokért az illetékekért tönkre tenni, melyekért végeredményben semmit sem kap s, a jelenlegi rendszer mellett kilátás sincs arra, hogy kapjon.

Hosszas alvás után felébredt Csikszereda tanácsa

Tagadhatatlan tény, hogy Csikszereda az az erdélyi kisváros, melynek fejlődését szinte elháríthatatlan akadályok gátolják. Egy kicsivel szerencsésebb körülmények között már rég vasúti gőcpontot kellene képeznie a gyimesi szoroson át közlekedő vonal alapján, az Okiráltság és Erdély között. Ezt az óriási fejlődési lehetőséget még a jó békeévekben politizáltak el azok, akiknek szűk koponyájuk nem fogta föl: mit jelent egy város részére a vasúti gőcpont.

Ugyanez a helyzet a csikszeredai és székelyudvarhelyi vasúti vonallal is. Hosszu évtizedeken át alkotta ez a vasúti vonal a székely politika gerincét. A háboru előtti időben nem volt egyetlen politikus, aki ne ezzel a vasúti vonallal „főzte” volna Csikszereda és Székelyudvarhely választó polgárait. Mégis csak a háboru alatt, 1917-ben jöttek rá a nagyfejű hivatalosok arra, hogy ez a vasúti vonal szükséges és milyen gazdasági lehetőségeket rejt magában.

A felismerést tett is követte. Az akkori katonai parancsnokokkal közös értekezletre gyűlt össze a két székely város vezetősége. Barátságos borozgatással kezdték s a pezsgős üvegek durrogatása közben végeztek el, hogy Csikszereda és Udvarhely között feltétlenül vasúti vonalat építenek. Tekintélyes pénzbe került ez a barátkozás mindkét város pénztárának. Természetesen minden utóhatás nélkül, ha a nagymennyiségű alkoholfogyasztástól vizesruhába burkolt fejeket nem nevezük eredménynek.

Közben nagyot változott a világ. Az osztrák befolyás alatt álló magyar kormányok szemében állandóan „rebellis” székelyek új életviszonyok közé kerültek. Most már gondolni sem lehetett a messzemenő és a székely gazdasági érdekeket föllendítő tervek keresztülvitelére. Még akkor sem, ha ezek nem tisztán székely, hanem országos gazdasági érdekek lettek volna, mint ahogy azok is. Így az-

tán Csikszereda tipikus, fejlődéslehetőség nélkül álló vidéki kisváros maradt, melynek tanácsa évek hosszú sora óta csak ezen rágódhatott: létesítsen-e parkot, vagy ne.

A legutóbbi tanácsülésen aztán meglehetősen előrehaladott állapotba jutott ez a kérdés. Elhatározták, hogy a város eddigi piacterét, mely feltöltött mocsaras terület, örökös tanyája a bacillusoktól hemzsegtő békanyálnak, parkirozzák. A hetipiacokat tovább is ezen a helyen fogják lebonyolítani, míg az országos vásárok sátrait a város elég széles főutvonallán fogják elhelyezni.

Ezzel kapcsolatosan még egy igen régi sérelme kerül orvoslásra a város közönségének. Megfelelő és modernül felszerelt vágóhidat építenek. A tanács egyik régebbi határozata alapján két pályázatot már be is nyújtottak. Az eljövendő vágóhíd rajza az egyik könyvkereskedés kirakatában diszeleg.

A munka megkezdésére elégséges összeg áll rendelkezésre, mert évek hosszú során át közel másfél milliót gyűjtött e célra a város, csupán afölött folynak heves viták: hol építsék föl a vágóhidat.

Szorosan idetartozik az is, hogy a város nyilvános árverésen eladta egyetlen, magán-célokra megfelelő félig kész épületét 200.000 lejtért. Január 29-én pedig a gyimesbükkli határban fekvő „Rakotttyás” nevű erdejéből ad el nyilvános árverésen 17 ezer köbméter fát. A nagymennyiségű fa kikiáltási ára 860 ezer lej.

Ezekből az adatokból világosan látszik, hogy a szó szoros értelmében vett anyagi gondokkal nem küzd a város. Városfejlesztés és építés szempontjából rendelkezésre állnak a szükséges összegek.

Értesüléseink szerint már a jövő hónapban megkezdik Csiksomlyó és Csikszereda között a villanyvilágításhoz szükséges vezetékek kiépítését. Ezzel elősegítik Csiksomlyó község életének erőteljes bekapcsolását a városi életbe.

A műkedvelés Csikszeredában

Victor Eftimiu „Prometeus”-a és a „János vitéz”

A mult esztendőben az egész Székelyföldön meglepetésszámba ment a dr. Hirsch Hugóné rendezésében előadott „Bizancz” című nagyszabású történelmi dráma. Annakidején Csikszeredát kivéve Székelyudvarhelyen, Kézdivásárhelyen és Sepsiszentgyörgyön adták elő a csikszeredai műkedvelők nagy sikerrel a kitünően betanult darabot. Mindenhol az elragadtatás hangján beszéltek a teljesítményről.

Most ehhez hasonló nagyszabású előadásra készül dr. Hirschné. Ezalkalommal Eftimiu Viktor, a kitünő román író, 5 felvonásos drámáját: „Prometheus” készílik színre.

Dr. Hirschné nagy körültekintéssel válogatta össze a szereplőket ifj. Sz. Csik István, Adorján Gizi, Pechár János, Szei-

vátné, Kovács Dezsőné, Hodossy Kálmán, Bíró Zoltán, Szeiővát László és Helvig Vilmos jól kipróbált és régi műkedvelők személyében.

A próbák már nagy lendülettel folynak s máris hatalmas érdeklődés nyilvánul meg a bemutató iránt, melynek jövedelmét teljes egészében a szegények felsegélyezésére fogja fordítani a Katholikus Népszövetség szociális szakosztálya.

Dr. Nagy Beniné, a helyi Oltáregyesület elnöknője és Sarkadi Elek, a filharmonikus zenekar és dalegylet kornagya fáradtságos munkával dolgoznak hetek óta a terbe vett „János vitéz”, a legszebb magyar daljáték sikeres színrehozatalán. A darab Csikszeredán első alkalommal kerül

kihagyások nélkül, a maga megkapó bőségszínre.

A bemutatókra, melyek február 12, 13 és 14-ikére vannak tervezve, a Dal- és Zenae egyesület teljes vegyeskarával és filharmonikus zenekarával vonul föl, míg a szereplők a darabnak megfelelő stílusos öltözköztetésben lépnek a deszkákra.

Nemcsak Csikszereda, hanem egész vidéke nagy érdeklődéssel tekint a nagyszabású kultúresemény elé, amelynek sikeréről annál inkább meg van győződve, mert két nagy multra visszatekintő egyesület adja, mely hű akar maradni eddig elért szép eredményeihez.

BALOGH LAJOSNÉ

a Csikszeredai Református Nőszövetség elnöknője.

Dr. Oțetea segíteni akar az iparosság kétségbeesítő helyzetén

Csikszereda csőd szélén álló iparosainak szokatlan gesztusban volt részük a kormány képvisellete részéről. Dr. Oțetea Valér főispán személyesen kereste fel Bíró József ipartestületi elnököt és felkérte hogy a csiki iparosság helyzetét és sérelmeit tárja fel egy emlékiratban s az emlékiratot juttassa el hozzá. Tudja, hogy az iparosságot kétségbeesítő nyomor fojtogatja és tisztában van azal is, hogy ezen valamilyen formában segíteni kell. Nem ígér semmit, hisz nem tudja, fog-e valami eredményt elérni, vagy nem, azonban feltétlenül kötelességének tartja megkísérelni a segítséget azon a társadalmi osztályon, mely a sorozatos igazságtalan elbírálások és eljárások következtében a csőd szélére jutott.

Oțetea dr. prefektus előkelő és eddig soha nem tapasztalt gesztusa érthető megnyugvást keltett a város lerongyolódott iparosai között. Végre egy emberi lépés, melynek, ha semmi komoly következménye nem is lesz, akkor is érték marad azok szemében, akikkel eddig senki sem törődött.

Baumgarten helyébe román tanár került a róm. kath. gimnáziumba

A helyi r. k. főgimnázium francia szakos tanári széke Baumgarten László társaságát közműveltségi szerencsétlen esete következtében megüresedett. Köztudomás szerint Baumgarten közvetlen a tanár elején kommunista gyauba keveredett. A fiatal tanárt a helyi törvényszék felmentette a vád és következmények alól, állását azonban — nem tudni mi okból — nem kapta vissza.

A megüresedett állásra hónapokon át hirdetett pályázatot a gyulafehérvári püspökség. Egyetlen pályázó sem jelentkezett, úgy, hogy kénytelenek voltak a kolozsvári tanügyi vezérfelügyelőséghez fordulni az állás betöltése végett. A felügyelőség aztán Duca Péter román nemzetiségű tanárt ajánlotta, akit ki is neveztek.

Érdekes jelenség, hogy az Erdélyben ezerszámra munkanélküli lézengő magyar intellektuelek között egyetlen franciaszakos magyar tanár sem akad.

Nemcsak érdekes, hanem szinte hihetetlen is.

A csikszenttamási „állami tanítói kulturális kör” négyszögesítése

Hajbakaptak a tanítók a vezetőséggel, pedig a csiki közvélemény szerint az ilyesmi nem öregíti a kulturális célkitűzések tekintélyét

Csikszereda, január 18.

A csikszenttamási „állami tanítói kulturális körhöz” tartozó 51 tanító rendkívüli közgyűlés összehívását kérte a csikszenttamási tanítók csikszeredai vezetőségétől. Az alapszabályok értelmében inkább kényszerűségről, mint jókedvvel hívta össze a vezetőség a kívánt rendkívüli gyűlést, melyen, amint előre látható volt, heves összecsapások zajlottak le.

Nem kevesebb történt, minthogy Chele Vasile egyesületi elnök ellen a csikszenttamási közművelődési körhöz tartozó ötvenegy tanító bizalmatlansági indítványt tett. Erre teljes erejével kitört a vihar a közgyűlés ellentétes felfogású tagjai között.

A zürzavarban Chele elnök erőlyes hangon jelentette be, hogy az elnökségről lemond s nyomban ott is hagyta a gyűlést. A nemvárt fordulatra az egyesület egész vezetősége együttérzést vállalt Chele elnökkel: ők is lemondtak és otthagyták a gyűlést.

Más megoldási lehetőség hiányában a tanítók úgy határoztak, hogy a lemondott vezetőség szerepét ideiglenesen az ellenőrző választmány tagjaira bízzák, akiknek kötelességévé tették, hogy a lehető legrövidebb időn belül hívják össze a tisztújító közgyűlést.

Chircă Péter tanfelügyelő bejelentette, hogy tapintatos fellépéssel a kiélezett ellentétek elsimítására fog törekedni. Ez irányban azonnal meg is kezdte a munkát.

Mondanunk sem kell, hogy a szokatlan tanítói „hajbakapás” érthető feltűnést keltett az egész megyében.

Az állam és az egyház küzdelme a francia nőért

Nyolcmillió nő és 11 millió férfi dolgozik Franciaországban — A vezetőállások 45 százalékát nők töltik be, de választójoguk még mindig nincs nekik

A kormánypart alelnöke hölgy — de nem választhat és választható

Páris, január 18.

Az idegent sok csalódás érheti Párisban. Az ember például kiderül, hogy a romantika világközpontja fogja szórakoztatni. Midinettek! Kedves párisi nők! Ragaszkodóak, pikánsak, könnyedek, élni vágyóak! Puccini Mimi, Burger Bohémélet, Heltai Jenő Hotel Familyje! Csodálatos színek az irodalmi emlékek palettáján és bizsergető várakozások a szentimentális Páris forgatagában...

S kiérve, találkozol a francia nővel. Józan, hideg, rideg, erkölcsös és száraz, mint a szivacs.

Valamelyik napillap kiszámította, hogy Rudyard Kipling hat schillinget keres a kiadójától minden leírt szó után. Egy

olvasó borítékban 6 schillinget küldött a művésznek s a pénz mellé levélkét mellékelte:

— Mester! Ime a 6 schilling! Irjon érte egy szót...

Azt hitte, jön a tollvonás, amelyből a nagyszerű költő szelleme és vére árad. A válasz valóban beállított. Borítékban hatalmas, fehér lap. S ennek a közepén egyetlen szó. Gépelve:

— Köszönöm!

A külföldi is így járhat Párisban, ha a gall hölgyek érdeklik. Várja a finom, fecsegő, simulékony kedvest, akinek figuráját a romantikus irodalom odamázolta tudatába.

S hüvösen pillant rá cvikkere mögül a kispolgárnő.

Nyolcmillió nő dolgozik

Franciaországban 11 millió dolgozó férfit és 8 millió dolgozó nőt találunk. A nők megszerzése mindkét részről, tehát úgy az egyház, mint az állam részéről a legkülönbözőbb formákban történik. A katolikus mozgalom például a maga befolyását nemcsak politikai jellegű egyesületek, hanem jótékony szövetségek útján is érvényesíti. Párisban alig akad nő, aki ne „jótékonykodna”. Jellemző, hogy csupán az emberbaráti egyesületek listája hatalmas kötetet tölt meg. Tíz- és tizezer egyesület, újabb tíz- és tizezer fiókkal, képvisellel, kirendeltséggel. A taglétszámra vonatkozólag csak távoli és teljességgel bizonytalan számokkal próbálkozhatsz az ember. Általában azt hisszük, hogy a jótékony nők száma eléri az ötmilliót is.

A katolikus nőmozgalom azonban nemcsak társadalmi téren próbálkozik, hanem nyíltan és céltudatosan politikai területen is. Így például igen jelentős katolikus irányú szervezet működik „Választójogi Szövetség” név alatt.

A katolikus nőmozgalom azonban nemcsak társadalmi téren próbálkozik, hanem nyíltan és céltudatosan politikai területen is. Így például igen jelentős katolikus irányú szervezet működik „Választójogi Szövetség” név alatt.

A szénátus aggályoskodása, kétségkívül, nem volt indokolatlan. Az egyháznak, különösen a katolikus egyháznak, rendkívüli hálózata épült ki a francia nők milliói rétegeiben. Ezekért a rétegekért, amelyekről a politikai jogok természetesen nem lesznek végérvényesen elvitathatók,

az állam és az egyház vállvetve küzd. A francia nő társadalmi küzdelme során két hatalmas, egymással szembenálló táborra szakadt. Egyik oldalon a liberális, másikon a katolikus nőmozgalom.

Milyen tömegeket ölelnek fel ezek a

mozgalmak?

A kérdésre nem lehet válaszolni, mert a nők megszervezése mindkét részről, tehát úgy az egyház, mint az állam részéről a legkülönbözőbb formákban történik. A katolikus mozgalom például a maga befolyását nemcsak politikai jellegű egyesületek, hanem jótékony szövetségek útján is érvényesíti. Párisban alig akad nő, aki ne „jótékonykodna”. Jellemző, hogy csupán az emberbaráti egyesületek listája hatalmas kötetet tölt meg. Tíz- és tizezer egyesület, újabb tíz- és tizezer fiókkal, képvisellel, kirendeltséggel. A taglétszámra vonatkozólag csak távoli és teljességgel bizonytalan számokkal próbálkozhatsz az ember. Általában azt hisszük, hogy a jótékony nők száma eléri az ötmilliót is.

A katolikus nőmozgalom azonban nemcsak társadalmi téren próbálkozik, hanem nyíltan és céltudatosan politikai területen is. Így például igen jelentős katolikus irányú szervezet működik „Választójogi Szövetség” név alatt.

A LIBERÁLIS TÁBOR

hölgyeit három hatalmas a nemzetközi nőszervezetekkel összeműködő szövetség öleli magába. Legöregebb ezek közül az „Union française pour le suffrage”, amelynek körülbelül 100 ezer tagja lehet. Ez az egyesület kizárólag politikai tevékenységet fejt ki. Tagjai programszerűleg belépnek a különböző politikai pártokba s nem ritkán jelentős szerepet is játszanak azokban. Így például Suzanne Schreiber alelnöknője a ma is kormányon levő radikális pártnak, amelyben szava sokszor döntő. Tehát ugyiszólván vezető tisztséget játszik Franciaország politikai irányításában. De szavazati joga nincsen!...

Az „Union”-nak taglétszáma aránylag nem nagy. Százezer, francia méretek között és a francia nők társadalmi hajlan-

IZÜLETEK

AZ IZÜLETEKBEN

gyakran ártalmas anyagok ülepednek le, melyek szabálytalan átvérzésből és továbbá hirtelen és erős lehűlésből erednek. Ennek folyamánya képen a reumás és tagfájdalmak gyanant ismert igen erős fájdalmak keletkeznek.

Aspirin-tabletták a vérkeringést szabályozák és hathatos átvérzésről oly módon gondoskodnak, hogy a méreganyagok kiválasztását és eltávolítását biztosítják. Ily módon az Aspirin-tabletták megbízhatóan és gyorsan szüntetik be a fájdalmat.

ASPIRIN

csak a Bayer kereszttel eredeti.

BAYER

SPIRIN FELÜLMULHATATLAN!

dóságainak figyelembevételével még nem komoly numerus. Az egyesületnek mégis rendkívül nagy a működési köre. Ugyanis olyan intézményt tart fent, ahol nő-vezetőket képeznek ki. Valóságos hadsereggel rendelkezik tehát, akik az egyesület eszméit, elveit, céljait az egész birodalom területén népszerűsítik, millió és millió hívet szerezvén, akik majdan az Unió érdekeit fogják szolgálni anélkül, hogy tagok lennének.

A 100.000 tag tehát a békebeli tábornak tekinthető. Hogy mekkora az Unió hadilétszáma, azt még maguk a vezetői tagok sem tudják. Csak később derül ki. Amikor majd azon az első választáson, amelyen a nők is szavazni fognak, az állam és az egyház csapatai összecsapnak.

Nem jelentéktelenebb az Union-nál a „Conseil national des femmes françaises” amelynek taglétszáma 200 ezer, fiókegyleteik száma százötven. Ez a szövetség dinamikus erejű politikai kampányokat bonyolít le: békeankétja például, amelyet néhány esztendővel ezelőtt a világ összes országaira kiterjesztve rendezett

meg, egyike volt a legjelentősebb háboruellenes megmozdulásoknak.

Végeredményben bizonyos az, hogy a nők Franciaországban nem sokáig lesznek visszatartottak a politikától. Abban a pillanatban azután, mint megnyitják folyamaik előtt a zsilipeket, elöntik a parlament mezőnyét. Nem szorványosan tűnnek majd fel, mint Európa többi országában, hanem tömegesen. A férfikkal való egyenjogúsulási folyamaton keresztül estek már. Mindenütt egyformán harcolnak és szerepelnek. Az urnától való elzárásuk ilyen körülmények között nevétségesen, szinte természetellenesen hat.

Abban a pillanatban, amint tehetik, beözönlének majd. Sokszáz női képviselő lesz s csomó hölgy-miniszter. A külföldi, aki a romantikus irodalom hamis foltjaival a tudatában jön ide Mimi-ket keresni, akik átöleljék, rideg belügyi államtitkárnőkre talál majd, akik megvonják tőle a tartózkodási engedélyt és kutasítják az országból.

m. l.

Öngyilkos lett a könnyelmű életű tordai kárpitosmester

Torda, január 18.

Torda központjában, a Ferdinánd király-ut 25. szám alatti házban hétfőre virradólag az épület illemhelyén a gerendára felakasztva találták meg Bernstein István 35 éves kárpitosmestert. Az öngyilkosságot a kora hajnali órákban egy a házban lakó újságíró fedezte fel, aki a borzalmas látványtól megrémülten felkeltette a ház összes lakóit. Az öngyilkosság híre futótűzként terjedt el a városban és a ház udvara pillanatok alatt a kíváncsiak hatalmas tömegével telt meg. A hivatalos bizottság csak órák elteltével szállott ki a helyszínre. Az öngyilkosság fennforgásának megállapítása után a halottat egy nyitott színen helyezték el. A halottas házba való elszállítása azonban csak a késő estéi órákban s akkor is csak a ház lakóinak a városi előjáróságnál tett erőlyes fellépése után történt meg.

A tragikus véget ért iparos semmiféle bucsulevelet nem hagyott hátra, amely tette megindokolná. Csupán a következő néhány összefüggés nélküli sort találták meg nála: „A legnagyobb lelki nyugalommal teszem. Nem csajtam meg senkit. Bocsásson meg mindenki. Szüleimet ne értesítsétek.”

Az öngyilkos hat évig élt együtt nejével, aki jól jövedelmező foglalkozást folytatott s így kettőjük keresete nagyon jó megélhetést biztosított nekik. Azonban a szép kereset sem volt elegendő az elhunyt játékos és egyéni szenvedélyeinek kielégítésére. Könnyelmű életmódja végre is arra vezetett, hogy néhány hónappal ezelőtt a többéves házasság felbomlott s a választ a bíróság is rövidesen kimondotta. Ettől kezdve a férfi mind nagyobb mértékben lett áldozata szenvedélyeinek és nem lévén semmiféle erkölcsi és anyagi segítsége, egyre mélyebbre süllyedt.

Miután Bernstein ismert személyiség volt Tordán, a város közönségét élénken foglalkoztatja az öngyilkossági eset.

D. I.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Statistikai párviadal

Ismét egy statisztika. Minden napnak megegyezően a maga új statisztikája és egyik bölcsőbb, mint a másik. A legérdekesebb a dologban, hogy ezeket a bölcs statisztikákat nem magántudósok szerkesztik és adják ki, hanem a legilletékesebb körök: kormányok, hatóságok, intézmények és egyéb fémjelzett szakközvegek. E bölcs statisztikák valamennyien világosan rámutatnak a hibákra.

A jámbor polgárban felmerül a kérdés: ha ilyen bölcsen látják a hibát, miért nem reparálják? Ha ennyire tisztában vannak azzal, hogy hol a gennyedés, miért nem operálnak?

Ezalkalommal a földművelésügyi minisztérium jelenik meg a maga statisztikájával és a hiteles hely fémjelzésével jelenti, hogy a termelő nem kap semmit a termelőnyért és hogy amennyi mégis a kezei közé jut, elenyésző százaléka a költségek végeláthatatlan tömegének.

Ez a magas hely ezalkalommal az ösztönös roham fellelkesült percében nem azért nyilatkozott, mert javítani és orvosolni akart, hanem azért, mert gáncsolni és megbántani kívánt. A CFR ellen szól ez a statisztika, amely kimutatja, hogy a vagon marhának 55, az agrártermékek általában 50, a fenyő-deszkának ellenben már 72 és végül a benzinnél nem kevesebb, mint 88 százalék a vasútköltsége.

Még tovább megy ez a leckéztető gesztus és a statisztika összehasonlító erejével azt is kimutatja, hogy milyen lehetetlen drága nemzetközi viszonylatban is a romániai fuvar. A statisztika összeveti Románia, Bulgária és Magyarország fuvardíjszabását és megállapítja, hogy amíg egy vagon terménynek 150 kilométerre való továbbítása Bulgáriában 3554, Magyarországon 4912 lejbe kerül, addig Romániában ennek a 150 kilométeres fuvarnak 6 ezer lej az ára.

A magas hely azonban nem elégszik meg ezzel a szemrehányással sem, hanem a továbbiak során azt is összehasonlítja, hogy ez az egy vagon termény 250 kilométerre továbbítása országoként mibe kerül. Itt arra a megállapításra jut, hogy a míg Bulgáriában 4140, Magyarországon pedig 6384 lej a tarifa, addig a román tarifa a 2500 lejes magasságokig felemelkedik.

Minden nagyon szép, nagyon tanulságos és bölcs megállapítás. És valóban értenie kellene belőle annak, akihez címzették. Félünk azonban attól, hogy a címzett, a CFR, visszájára is fordíthatja a dolgot és egy hasonló és hasonlóképpen nagyszeműen feldolgozott statisztikai leckéztetés során kimutatja, hogy a fuvaron felül milyen drágító tényezők gyűlölközik még a termelés hozamát. Megjárhatja a magas hely, ha a CFR hirtelen a vámolási költségekről, a vámnapi díjakról, a vámformai illetékekről, a kövezetvámról, árpizbélyegről, iskolailletékekről és egyéb községi és megyei terhekről kezd majd beszélni s e felsorakoztatás során kizárja, hogy nemcsak a CFR az, amely a termelt értékek hihetetlen százalékát elemészti, hanem minden állami apparátus hozzájárul ahhoz, hogy a termelőnek minél kisebb összege maradjon.

Általában le kellene szokni a statisztikai példázatokról. Inkább talán a hivatásos szervek statisztikai leckéztetése helyett a polgárság legbelsőbb könyvelésének statisztikáját kellene egyszer már felvázolni. Nem ott és nem azon a hangsúly, hogy mit vesznek el, hanem azon inkább, hogy mennyi marad.

Minden statisztika felülről indul és lefelé mutat. Egyszer már egy olyan statisztikát kérünk, amelynek anyagszerzése a legmélyebb rétegeknél tallóz és az eredmény csokrárt leleszi a legmagasabb helyek asztalaira.

Ezentul nemcsak a vám, de a Nemzeti Bank is ellenőrzi az exportot

Harminc nap alatt kell beszolgáltatni az export-valutát

A számla-ár és a külföldön elérhető átlagár vilája

Bukarest, január 18.

A kormány új rendelkezést léptetett életbe, amely szerint a kivitel ellenőrzését ezentul nemcsak a vámhivatalok végzik, hanem a Nemzeti Bank tisztviselői is. Ennek a rendelkezésnek az a célja, hogy így ellenőrizték, vajjon az exportőrök a kapott valutát a Nemzeti Banknak valóban le is szolgáltatják. Így akarja a kormány, illetőleg a Nemzeti Bank megakadályozni azt, hogy a kivitt árukért kapott deviza zúgforgalomba kerüljön és ezzel a lej külföldi árfolyama gyengüljön.

E rendelkezésnek megfelelően az exportőrök a kapott devizákat 30 napon belül a Nemzeti Banknak beszolgáltatni kötelesek és a Jegybank a devizák beszolgáltatására csak igen méltánylást érdemlő esetben ad hosszabbítást.

Ezzel a rendelettel kapcsolatban a Nemzeti Bank kimondotta még, hogy a határállomások közelében levő és ott illetékes bankfiókok csak abban az esetben láttamozzák a kiviteli engedélyt, ha az

exportőr a Nemzeti Bank fiókjánál előbb bemutatja devizájával kötött előszerződését, sőt bemutatja később a végleges kötelevlet. Ugyanezen alkalommal az exportőrnek igazolni kell azt az árat is, amelyet a kiszállított áruért elért.

A jövőben a Banca Națională fiókjai nem veszik egyszerűen tudomásul az exportra kerülő áruk belföldi árát, hanem nyilvántartásba veszik az illető árucikknek külföldön elérhető átlagárát és az exportőrnek annyi devizát kell beszolgáltatnia, amennyi e külföldi áraknak megfelelő.

Ez a rendelkezés január 8-ika óta van érvényben.

Az ország kereskedői köréi, különösen az exportőrök, hihetetlenül felzúdultak e rendelkezés kapcsán. Azt állítják, hogy a mennyiben a Banca Națională ilyen merev szabályokat állít fel és a kiexportált áru ellenértékének beszolgáltatását nem az áru számlája szerint, hanem az áru külföldi átlagos árának megfelelően kö-

veteli, teljesen lehetetlenné válik az üzletkötés. De különösen lehetetlenné válik — mondják tovább — a kompenzációs üzlet, mert a Nemzeti Banknak nincsenek olyan szervei, amelyek az exportált áruk ellenében importált árukat megfelelően megbecsülni és felértékelni tudnák. — Egyébként is — így állítják az exportőrök — a kompenzációs üzleteknél nem jön létre sem előszerződés, sem pedig kötelevlet, legalább is nem olyan, mint amilyent a Nemzeti Bank bemutatni kíván, meri hiszen a kompenzációs üzletek esetében leginkább az történik, hogy az exportőr és az importőr nem is ismerik egymást, azaz eladó és vevő nem ugyanaz a személy.

A romániai exportőrök szövetsége a kiadott rendelet ellen a legélesebben tiltakozott, rámutatott arra, hogy ez a rendelet csak arra jó, hogy az ország exportját teljesen tönkretegy és azt követelte, hogy a kormánytól, mint a Nemzeti Banktól, hogy ennek az exportkorlátozó valutaellenőrzésnek vessen azonnal véget.

A belföldön még nem érződik, hogy

A kávé világpiacán mennyire emelkedett a kávé ára

Bukarest, január 18

A legelhanyagoltabb és ennek következtében a termelési költségekhez viszonyítva a legalacsonyabb ára már évek óta a kávénak volt. A brazilai kormány minden mentési kísérlete eredménytelennek mutatkozott az egész világon beállott túltermelés miatt. A legutóbbi hetekben az évek óta tartó irányzat egészséges fordulatot vett s az utolsó négy hét alatt a kávé ára a világpiacán fajtánként váltakozóan 20—35 százalékkal emelkedett.

A belföldi piac az egészségtelenül túlhajtott verseny következtében eddig még nem reagált kellő mértékben a külföldi emelkedésre és nem eszkomptálta teljes mértékben a differenciát. Mint-hogy azonban a még raktáron levő készletek rövidesen elfognak és utánpótlás már csak magasabb árakon eszközölhető, rövid időn belül a belföldi piacon is lényeges áremelkedéssel lehet számolni.

Megállapítható egyébként, hogy a kávé árának emelkedésével egyidejűleg a bors és tea ára is erősen megszilárdult.

Budapesti hírforrás szerint

A kormány arra gondol, hogy nem ad ki több deviza-engedélyt

A kontingentált áruk listáját felére akarja csökkenteni a kormány

Budapest, január 18

A Pester Lloyd jelentése szerint a román kormány azzal a gondolattal foglalkozik, hogy devizaengedélyeket hosszabb ideig egyáltalában nem ad ki. E jelentés szerint a Nemzeti Bankhoz befolyó deviza-összegek arra sem elegendők, hogy az állam a maga apróbb külföldi tartozásait fizethesse és ezért határozta el a kormány, hogy a deviza-engedélyek kiadását a minimumra leszorítja.

Amennyiben a kormány — mondja a lap — ezt a rendszabályt valóban életbe léptetné, úgy egészen bizonyos, hogy Románia egész kereskedelmi rendszere elakad és mindazok a nemzetközi kereskedelmi szerződések, amelyeket az ország az utóbbi időben kötött, semmivé és megvalósíthatatlanná válnának.

A Pester Lloyd jelentése végén megjegyzi, hogy éppen ezekre a nehézségekre tekintettel nem hiszi, hogy a román kormány a devizaengedélyek kiadását megszüntetné s úgy értesül, hogy amennyiben történne is súlyosabb jelentőségű intézkedések, ezek a már kiadott devizaengedélyeket érinteni egyáltalá-

ban nem fogják.

Különösen furcsa volna — írja a lap — ha az új kormány ilyen intézkedéseket életbe léptetne, mert hiszen azzal a programmal jött, hogy a kiviteli kereskedelmén enyhíteni fog, már pedig ez a deviza-intézkedés enyhítésnek egyáltalában nem mondható.

A zavaros helyzetben mindenesetre ki kell hangsúlyozni, hogy a fenti budapesti jelentést bukaresti hírforrásunk még meg nem erősítette és így a deviza-engedélyek teljes megszüntetésének hírére egyelőre fenntartással kell fogadni.

Ugyanitt jelentjük, hogy a kormány valóban lényeges kereskedelmi enyhítésekre készül. Mindenekelőtt az a terv, hogy nagyon sok olyan árucikket, amely most kontingentált alá esik, kivonnak a kontingentálási rendszerből, azaz ezeknek az árucikkeknek behozatala teljesen szabad lesz. Bukarestben úgy tudják, hogy míg a jelenlegi kontingentálási lista 80 árucikket sorol fel, addig az új kormány legfeljebb negyven olyan cikket vesz a listára, amelyekre a jövőben is kontingentálási engedélyt kell kérni.

Franciaország is csökkenti a vetésterületeit

Páris, január 18

Franciaország évek óta magasán tartja a mezőgazdasági termények árát. A francia gazdaság-politikának az volt mindig a felfogása, hogy az ipar és a városi élet csak abban az esetben boldogulhat, ha annak „Hinterlandja” a falu, megfelelő jövedelmeket hajt. Éppen ezért egyideig mesterséges eszközökkel is azon voltak, hogy a francia belföldi agrártermelés ára magas legyen és nem törődtek azzal, hogy a belföldi agrártermények ára jóval a világpiaci árak felett áll.

E pillanatban Franciaországban a legjobb üzlet mezőgazdának lenni. A városi foglalkozás jövedelmezőségében megcsappant polgárság éppen ezért a föld után vetette magát, úgy, hogy az a Franciaország, amelynek agrárcikktek tekintetében nincs feleslege, most arra kényszerült, hogy a vetésterületek növelését megtiltsa. A magas agrárárakat ugyanis csak úgy tudja fenntartani, ha nem engedi, hogy a belföldi termelés sokat produkáljon.

A legújabb rendelkezés szerint a kormány a vetésterület csökkentése érdekében megtiltotta, hogy a földeken gabona után ismét gabonát vessenek és ezenfelül a termelőkre mázsánként frank vetési adót is kivetett.

A közgazdaság hírei

OLASZORSZÁG FELTI AMERIKAI BORPIACAT

(Róma). Az olasz kormány legújabb rendelete kimondja, hogy az országból Amerikába csak olyan borok szállíthatók ki, amelynek mintáit a vegyvizsgáló állomás megvizsgálta. Az olasz kormány a kiszállítandó borok előzetes vizsgálatával az olasz borok minőségi hitelét védelmezi.

TOVÁBB EMELKEDIK A GYAPJU ÁRA

(Bukarest) Ideérkezett jelentések szerint Ausztráliában és Dél-Afrikában a gyapju ára újabb 10—12 százalékkal emelkedett. Az irányzat mindenütt rendkívül szilárd és január első felében a termés nagyobbik felét már eladták.

ÁRLEJTÉSEK

(Bukarest) A CFR műszaki igazgatósága két speciális mozdonyátállító szerkezetet árlejtést tart. Az árlejtés napja 1934 január 30.

TOMCSA SÁNDOR:

Zoli egy csendesebb órája

Zoli Mikulás-napján mult két éves és egy órára, nem tulzok, ha azt mondom, hogy Közép Európában, halászaiban már úgy ismerik Zolit, mint a Stanisky-botrányt.

Ha tehát kegyed — kevésbé tájékozott — Varsóban valami távoli pohárcsörömpölést hall, vagy Szófiában egy kódöntési süvöltést észlel, melynek nem tudja okát adni, nyugodjék meg — Zoli volt.

Általában — bizonyos felfogás szerint — egy kétezer kilométer átmérőjű körzetben, ami zörej, zuhanás-hang, csörömpölés, csattogás, supogás, sívalkodás, csörgés, csurgás, kaparás, zajgás és nesz hallható, az nyolcvan százalékban Zolitől ered.

Eme elmélet, illetve statisztika feállítója és fanatikus híve, Zoli egyik legközvetlenebb áldozata az apja, viszont e teória bennem heves ellenzőjére akadt, melynek közvetlen oka az volt, hogy Zolival hetenként, részletekben, legfennebb egy két órát ha töltöttem és általában szerettem, ha a gyerek kockaköveivel a falra üvegajtaját próbálja eltávolítani, vagy a mama körömlakkjával a zongora billentyűit „manikűrözi” be.

Mint szerencsés nőtlén és szerencsétlen gyermektelen — valom, hogy a gyerek egyéniségének kifejlődése útjába gátat emelni nem szabad!

Híve vagyok annak a nevelési rendszernek, mely a rossz és a jó, a szép és rut közötti palasztást rábizzza a gyerekre. Felülöklenni, de híve vagyok.

Általában és röviden: a tudás alapja legyen a tapasztalat!

Például: Ha látom, teszem azt, hogy a gyerek valahonnan előkeríti a huspityolót, majd széket ráncigál a rádióhoz, arra feláll és felnyitja a rádió fedelét a potyolóval sorra széteri a lámpákat — hagyom, mert a gyerek kíváncsi érzékének egy lendületét látom benne, amennyiben bizonyára már most sem bírja az ugynevezett rádióhumort.

Vagy miért akadályoznám meg a szakácskönyv oly módon való kimulását, hogy részben csónakká alakul át, részben felapítva és gumiarabikkal körülöntve, mint a Fokszi ebédje kerül területekre, míg kis hányadában a papa vadásztegyverének csöve lesz a temetője. Miért akadályoznám meg? A gyerek kis lelkeben bizonyára már előreveti árnyékát valami szent borzalom...

A nevelési rendszerek jó vagy rossz voltáról sokat vitákoztunk — meddön és dühösen — a Zoli apjával, ki végül is felajánlotta, hogy próbáljak meg Zolival eltilteni egy órát, egyfolytában és a fent hangoztatott elveim alapján.

Ebbe én örömmel bele is mentem.

Nem tudom, önöknél volt-e híre ennek, az bizonyos, hogy itt a környéken mindenki izgalommal lesté a kísérlet eredményét.

Délelőtt 11-kor léptem be Zolihoz.

Zoli éppen a Fokszi torkán p. óált, vagy hozzáértéssel, egy fésűt ledugni. En nem zavartam a műletet, hadd jöjjön rá a gyerek magától.

Rá is jött.

Valamit olvastam, mikor Zoli mint egy bárány hozzám jött és a sarokba mutatva csendesen így szólt:

— Sándor bácsi, Fokszi elaludt...

Még idejében sikerült a fésűt kirántanom és Fokszi mesterséges légzéssel életre keltetni.

Zoli határozottan meg volt döbbenve. Mellém bujt, én fölényesen mosolyogtam.

Csak akkor ingott meg bennem a hit, mikor Zoli a fésűt az én torkomon próbálta ledugni. De mivel bizonytalannak láttam, hogy Zoli eszméletre tudna kelteni, ez ellen enyhén védekeztem, mire Zoli leugrta magát a földre és el kezdett üvölni. Majd rá jön, hogy ez hiábavaló és ezzel el nem ér semmit —, mondtam — és mintegy gőgösen tovább olvastam.

Tíz perc múlva azonban éreztem, hogy a gallérom szűkül, egyben — egyelőre még nem tulgyakran — vörös karikák ugrottak szemem előtt.

Zoli rendületlenül bögött és oly lankadatlan energiával, hogy már valami mechanizmust kezdtem sejteni az intenzív hang mögött.

Kigomboltam a galléromat, de mikor a

Londonban emelkedik az arany ára

Roosevelt „60 centes dollár” akar

London, január 18.

Roosevelt elnöknek az amerikai törvényhozáshoz intézett üzenete, amelyben bejelentette az újabb valutaintézkedéseket és a dollár aláértékelését, máris érezteti hatását a világgiacon. Londonban az arany ára finom uncianként 3 shilling és 3 pennyvel emelkedett, elérve így a 171 shilling 9 pennys árat. Az angol üzleti élet központja, a londoni City körében számolnak azzal a lehetőséggel, hogy rövidesen ártírárszületeket köthetnek New Yorkkal aranyban, vagyis kihasználhatják a két piac közti árfolyamkülönbségeket.

Angliában abban foglalják össze a legújabb Roosevelt-féle valutahadjárat lényegét, hogy a dollár értékét 40 százalékkal, azaz 60 centre csökkentik; s ezzel ezáltal versenyképesebbé teszi az amerikai árukat a világgiacon.

Morgenthau amerikai államtitkár reménykedő hangon nyilatkozott az új valutamanipulációkról és kijelentette, hogy Amerika legalább annyit nyerhet a dollárkiegyenlítési alapon, mint amennyit annakidején Anglia nyert, mikor az angol fontot „kiegyenlítetté”, vagyis az áruérték arányában leszállította.

Menekül a lemondott kubai elnök

Hírek vannak arról is, hogy Batista hadserege kettészakadt s a két párt egymás ellen fordul

Havanna, január 18.

A kis Kuba szigetén ismét megerősödtek a forradalmi megmozdulások. Grau San Martín elnök lemondása és Hevia volt földművelésügyi miniszter megválasztása elnökké nem csendesítette le a bangulatot. Tegnap éjszaka a köztársasági elnök palotája előtt munkástüntetés zajlott le, amelyet a rendőrség és a sorkatonaság sortűzzel fojtott el. Három halott és 12 súlyos sebesült maradt a helyszínen.

A lemondott elnök, a tömeg dühétől tartva, a mexikói követség palotájába menekült s valószínűleg egy-kezni fog mihamarabb elhagyni egykori országát.

Az új elnök első nyilatkozatában a rend helyreállítását ígérte. Ezt a nyilatkozatot azonban aligha lehet komolyan venni, mert a sorra következő és hamarosan lelépő kubai elnökök és miniszterelnökök mind ugyanezt a programot adták, eredmény nélkül.

A kubai helyzetre igen jellemző Gonzales, a junta, azaz az országos tanács egyik legtekintélyesebb tagjának nyilatkozata.

Gonzales kijelentette az újságíróknak, hogy az ország teljesen szétfelállt állapotban van és nagyon kevés hiányzik már ahhoz, hogy a teljes zűrzavarban elmerüljön. Majd célzást tett arra, hogy a kormány komoly forradalmi veszély esetén idegen segítséget lesz kénytelen igénybe venni. Ezalatt, nyilván, az amerikai csapatok behívását kell érteni.

A hadseregben uralkodó állapotokról ellentétes hírek keringenek. A csapatok egyrésze, állítólag, nem megbízható és tartanak tőle, hogy a katonaság is két pártba szakadva egymás ellen fordul.

Washingtoni hírek szerint ott is rendkívül súlyosnak tartják a kubai helyzetet. Egyes lapok már olyan híreket is közölnek, hogy lázadó katonasági tagok foglyul ejtették Battistát, az őrmesterből lett kubai diktátort, aki jelenleg legfőbb támasza a kormánynak. Battista elfogatásának hírért azonban hivatalosan még nem erősítették meg.

Az amerikai csatahajók minden eshetőségre készen cirkálnak a kubai partok közelében.

LEGUJABB

A PREFEKTUSI ÉRTEKEZLET további folyamán, — amint az Adeverul jelenti — Franasovici közlekedésügyi miniszter az uttörvény alkalmazásáról beszélt s közölte, hogy fenntartja a terméshozzáértékelés eddigi rendszerét, azaz a falusi lakosság nemcsak munkával járulhat hozzá az utak karbantartásához, hanem ezt a megállapított pénzösszegekkel is megválthatja.

Dimitriu munkaügyi miniszter ismertette a munkakamarák számának csökkentésére vonatkozó törvényjavaslata főszempontjait, majd a munkanélküliség kérdésének megszüntetésére tért át, kijelentve, hogy Romániában a munkahiány voltaképpen csak mesterséges. Bejelentette, hogy mindent el fog követni: a külföldi munkások és alkalmazottak számának a minimumra való csökkentése érdekében s szigorúan alkalmazni fogja azt a törvényt, amelynek rendelkezése szerint az ipari és kereskedelmi vállalatok alkalmazottainak csak 25 százaléka lehet idegen állampolgár. Végül közölte azt is a prefektussal, hogy rövidesen törvényjavaslatot készít az I. O. V., azaz a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik intézetének újjászervezéséről és működési reformjáról.

Ezután Inculetz a belügyminisztérium tevékenységének beosztásáról, Anghelescu dr. pedig közművelődési programjáról számolt be. Ez utóbbival kapcsolatban az Adeverul úgy tudja, hogy a közoktatásügyi miniszter eddig máris mintegy három ezer tanítói székét állított vissza.

A továbbiakban Iamandi belügyi államtitkár ismertette a kormánynak a rend fenntartására vonatkozólag tett intézkedéseit, valamint azokat az utasításokat, amelyeket a hadbírók a színein merénylet nyomán őrizetbe vett vasgárdisták megválogatására és szabadlábra helyezésére nézve kaptak.

Rövidesen eltűntek a dívány alatt. Hosszu és feltűnő csend után aránylag rövidesen meg tudtam szabadítani őket, fejükkel beszorultak a dívány rugózatába.

— Jesszus — mondtam — még csak egy félórát!

A második félidő első perceiben tapogatózó játék folyt, majd Zoli égési sebet kötöttem be és sikerült nagyobb szerencsélenséggel nélkül ismét felállítanom a kályhát.

A kiöntött tintára ráhúztam a szőnyegget.

A szobrok darabkáit besöpörtem a dívány alá.

A papa szemüvegének maradványait belődtöttem a szekrény mögé.

A villanylámpa áróán lelógó drótját gondosan elszigeteltem.

A BUKARESTI HADBÍRÓSÁGON

szerdán Pomponiu ezredes, főhadbíztos elnökletével újabb értekezlet volt, amelyen résztvett a színajai merénylet ügyének további vizsgálatával megbízott három hadbíztos, valamint Badescu tábornok, tüzérségi hadosztályparancsnok, akit arra való tekintettel neveztek ki az ügyben előadónak, hogy a katonai előírások szerint 6, mint rangban idősebb, emelhesse vádat a letartóztatott Cantacuzino-Grănicerul nyugalmazott tábornok ellen, akit tudvalevőleg bűnreszes-séggel, illetőleg felbujtással vádolnak.

Mihail Vasile őrnagy-hadbíztos az ilfovi ügyészség vizsgálóbírájától a terjedelmes aktákon kívül megkapta még azokat a fenyegető leveleket is, amelyeket az összeesküvők a különböző politikai személyiségeknek küldtek.

A hadbírószági értekezlet végül megállapította a letartóztatottaknak ama csoportjait, amelyeket mátol kezdve fokozatosan szabadlábra helyeznek, minthogy további fogvatartásukat a vizsgálat már nem teszi szükségessé.

FENYEGET A SÁRGA VESZÉDELEM

Világszerte nagy feltűnést kelt Szuetszu japán tengernagynak, a japán hadiflotta parancsnokának egy sajtónyilatkozata, amelyben a tengernagy nyilatkozta, hogy Japán háborúra készül Ameriká ellen, már csak azért is, mert a Szovjet és Amerika szövetségével be akarják keríteni Japánt.

— Ha a világ békét meg akarják menteni, — mondja a harcias tengernagy, — akkor a fehér fajok mondjanak le arról, hogy a sárgák felett uralkodjanak. Ha a fehérék felsőbb fajnak érzik magukat, úgy le fogunk számolni velük.

TIZENKÉT ÉVI FEGYHAZRA

ítélte szerdán a budapesti törvényszék Nemes Gyula mészárosát aki tavaly novemberben előre megfontolt szándékkal meggyilkolta Sárkány Gyula banktisztviselőt, Ilona nevű leánya vőlegényét.

ÖT JAPAN FIATALEMBERT

tartóztatott le a newyorki rendőrség. A janának tervrajzokat készítettek a város hidairól és fontosabb középületeiről, nyilván a japán hadvezetőség számára.

ISMÉT BOMBA ROBBANT

Ausztriában, a linzi tartományi kormányzóság előtt. A pokolgép szerencsére csak gyengébb bomba volt, amely mindössze három ablakot tört be és az épület előtti szobrot rombolta szét. Emberéletben nem esett kár.

A nemzetiszocialisták Suvich olasz államtitkár bécsi útja alkalmával tüntetéseket akarnak rendezni, hogy az ausztriai náci mozgalom erejét demonstrálják.

Csehszlovákia készül a „békére”

Prága, január 18

Csehszlovákiában új véderőtörvény készül, amely a fokozott háborús készülődés céljait szolgálja. A képviselőházban rövidesen tárgyalás alá veszik és megszavazzák a hadügyminisztérium által készített új katonai törvényt, amelynek értelmében a szolgálati idő az eddigi 14 hónap helyett 18 hónap lesz. Az októberben bevonuló cseh újoncok már a meghosszabbított szolgálati időt fogják letölteni.

A papa megmaradt egyik cipőjét, rövid habozás után, kidobtam az ablakon, de ez megdondolatlanság volt tőlem, mert mikor egy pára romjait tüntetem el a zongorában, ott mélyen a hurok alatt megtaláltam a másik cipőt.

A nagy fali óra háromnegyedet mutatott, aztán lezuhant a földre.

Akkor Zolika a mama ruzsával már primitív figurákat rajzolt a tükörre.

De ezt már úgy éreztem, mintha via alatt lettem volna.

Aztán nem is bírtam tovább, öt perccel tizenkettő előtt fulladozva kirohantam a szobából, ahol nem is lett volna értelme tovább maradnom.

Mert akkor a szobában tulajdonképpen már semmi sem volt ép!

EMBER ÉS VILÁG

UTOLSÓ SZEREPLÉSÜNK

A temetés utolsó személyes szereplésünk. Már elmúltunk, megszüntünk lenni. Ekkor azonban, megegyeszer, utoljára, mint egyének jelenünk meg s egyéni kárörömet vagy egyéni irigységet keltünk felebarátainkban, azzal, hogy valaki, egy kiválság nem jött el, vagy azzal, hogy valaki, egy kiválság koszorút küldött koporsónkra. Porhüvelyünk, melyet eltakarítanak, ilyenkor mintegy a kitartóságánál fogva végső erőfeszítést teszi, hogy megmozgassa a földi húságot. Aztán ennek is vége, mindörökre.

A TIZ LEGSZEBB SZÓ

Egy francia folyóirat azt az oktondi-bajos kérdést intézi az irodalom jeleseihez, hogy melyik a tiz legszebb szó. Erre komolyan nem lehet felelni. Olyan, mint ha azt kérdeznék tőlünk, hogy melyik a zongora legszebb hangja. Minden a hangok viszonyától és pillanatnyi lelkiállapotunktól függ. Ha azonban játéknak fogjuk föl a kérdést, akkor válaszolhatunk rá, játékosan. Ezt tette Paul Valéry is, aki az alábbi tiz szó mellett döntött:

— Pure, jour, or, lac, pic, seul, onde, feuille, mouille, flute.

Ez a szócsokor így hangzik nyelvünkön:

— Tiszta, nap, arany, tó, hegyfok, egyedül, hullám, level, csermely, fuvola.

Mint hogy azonban a költő a szavaknak nemcsak jelentését tekintette, hanem nyilvánvalóan zenei idomát is, a lehetőleg hű és pontos hangtani fordításuk ez:

— Űr, ur, szór, csak, csik, föl, mondd, főjj, mulj, süt.

Tanulságos ez a két lajstrom s érdemes kissé eltűnődni rajta. Mit veszünk észre?

Először is azt, hogy ez a tiz szó a maga lazaságában is olyan, mint egy költemény. Úgy látszik, a költő akkor se tagadhatja meg magát, amikor egy szótárt állít össze. Ebben már ott van Paul Valéry költészete, a könnyűség és tiszta-ság lebegő szelleme.

Az első, fogalmi fordítás magyarul is szép, hangzatos és kifejező. A második, hangtani fordítás szintén nem hat rosszul fülünkre, de be kell vallanunk, hogy a hangzók egymásmellettisége bennünket már nem bűvöl el annyira, mint a francia költőt. Ez természetes. Minden nyelv egy külön hangszer. A hangzók elosztása és aránya más a franciában, mint nálunk. Aztán bármennyire is hangsúlyozzák a költészet öncélúságát és zeneiségét, ki-mutatható még Paul Valéry esetében is, hogy mindig olyan dallamos szavakat választott, melyek, jelentésük szerint is, emelkedettek és kellemesek s hangzásukkal végzetesen kapcsolódik a fogalmi hát-

terük, ez pedig még a hangzásuknál is döntőbb. Egy szó nem élhet külön a takaró-fogalma nélkül. Ha valaki nem tud magyarul, esetleg gyönyörűnek és légiességnek érezheti ezt a szót is: „disznó” s holmi tündéri hullámzást is képzelhet bele, mindaddig, míg nem értesül arról, hogy a disznó csak disznó.

Egy új világ kezdődik minden nyelv küszöbén, a szépség új birodalma, új értelmi és érzelmi törvényekkel. Mi tehát a tiz legszebb magyar szó? Ezt felelnén abban a tudatban, hogy válaszom merőben önkényes és éppugy jellemez engem, mint nyelvünket:

— Láng, gyöngy, anya, ősz, szűz, kard, csók, vér, sziv, sir.

SZEGET SZEGGEL

Azt álmodom, hogy halálra ítélnék. Az ítéletet azonnal végre kell hajtani. De a véstörvényszék elnöke, akiben az én derék, budai kisszabóm ismerem föl, kegyelemre ajánl, ha egy hónap alatt egy öltözet kifogástalan ruhát tudok varrni magamnak. Valami műhelyben vezetnek. Szigorú katonai őrizet vesz körül, hogy a külső világgal ne érintkezhessen. Divatlapot tesznek elém s rendelkezéseimre bocsátják a szükséges szövetet, a bélést, a cernát, a gombokat, aztán a szerszámokat is, a varrógépet, az ollót, a vasalót, a tűt, a gyűszűt, de figyelmeztetnek, hogy amennyiben elrontok valamit, új anyag-ra nem számíthatok. Akkor magamra hagyunk. A kétségbeesés környéke. Ed-dig még soha életemben nem fűztem bele egy tűbe s egyetlen öltést se tettem. Vajon érdemes-e birkózni a kelnem a lehetetlennel? Nem volna-e helyesebb előre beletörödni sorsomba s az időt életem utolsó harminc napját — gunyos semmitte-véssel töltenem? Később mégis fölágaskodik életöztönöm. Két hetet szánok a tanulásra s két hetet magára a kiviteltre. Óvatosan felfejtem a rajtam levő ruhát s azon tanulmányozom az öltést, a fől-hajtást, a szegést, mindazt a boszorkány-ságot, melyet az emberiség a földön való bolyongása alatt kitalált sokezer éven át, azt a rengeteg tudást és tapasztalatot, mely összegezve és tömörítve benne van egyetlen ilyen ruhában. A szövetbe úgy vágok bele az ollóval, mintha tulajdon testemet metélném. Egy elcsuszamlás és már végem. Minden leleményemet és öt-letemet arra fordítom, hogy munkám sikerüljön. De a tükkel összeszűrökálom u-jaimat s a tüzes vasaló megégeti a kez-em. Valahogy mégis csak elkészülök. Az utolsó napon azok a katonák, akik a mű-helybe hoztak, egy színház riktóan ki-világított színpadára löknek, abban a ru-hában, melyet magam szabtam és varr-tam, hogy ott a kegyelmi tanácsa átala-

kult vészbiróság döntsön halálom vagy életem felől. Sápadtan botorkálok előre. Sietni próbálok, hogy ne égen vegyenek szemügyre. De a fényező könyörte-le-nül követ s megvilágítja ájuldozó ala-kom. Mihelyt kilépek, az egyik nadrág-száram, mely olyan szűk, hogy alig bírok mozogni benne, szétreped, a másik lötyög combom körül, bőven, mint egy kályhacső. Pötyögő és mégis feszes ka-bátom az össze-vissza gubancolt cernahá-lózatával valami förtelmes göncöz ha-sonlít. A szakértők, a hosszú asztalnál előbb hűledeznek, aztán úgy kacagnak, hogy potyog a könnyük s a baljós ha-hota, mely átragad a nézőtérre is, most már végleg megpecsételi halálos ítéle-tet.

Azt álmodom, hogy halálra ítélnék va-lakit. Az áldozat az én rokonszenves bu-dai kisszabóm. Észreveszem, hogy most én vagyok a véstörvényszék elnöke. Ezért, minekelőtte elvezetnék az elítéltet, megállítom őt és hogy a jóért jóval fizet-sek, halálból közlöm vele, hogy megke-gyelmek neki, ha egy hónap leforgása alatt szabályos szonettet ír, 14 sorban, 4 szakaszban, 4 visszatérő rimmel, az első részben lehetőleg páros rimekkel, de nem bánom keresztímekeket is használhat, mert az én elnézésem és megértésem határtal-an. Azt is értesre adom, hogy a tárgyat értelmi vagy érzelmi életének bármely kö-réből szabadon választhatja, esetleg a sza-bászat oly gazdag és változatos köréből is. A kisszabó földig hajol, könnyes sza-vakkal, gyűgöve köszöni meg nemessé-gemet. Bezaratom dolgozószobámba. Ott egy rízma papírt, 100 hegyesre faragott írónt, 50 töltőtollat tetejek eléje, aztán 1000 egyiptomi cigarettát, 2 dézsa feketét, hogy alkotókedvét és mámorát fokozha-sa s egy verstant is, melyben megjelthe-ti a szonett összes szabályait, sőt Szemere Pálnak „A reményhez” című szonettjét is, mintául. Ő, aki eddig az írónt csak ar-ra használta, hogy a mértékkönyvbe a centimétereket bezevesse és világéletében csak ujságokat, meg füzetes regényt ol-vasott, kénytelen tudomásul venni, hogy a versnek is van mértéke, akár egy ru-hának. Hüvelykjével ott zongoráz többi ujjainak bögyén, hogy a jambusokat számlálja. Rámered az előtte levő köl-te-ményre, hogy kipuhatolja mindazt, amit a szonett terén Fra Guisone d'Arezzo óta Danten, Shakespeare-en, Goethén és Ban-delairen át megteremtett az európai köl-tészet. Időközönként fölkeresem és taná-csokkal látom el. Lelkére kötöm, hogy a vstan nem mindlen. Azt ajánlom, hogy hagyja abba a tanulást és próbáljon már a maga lábán járni, lustálkodjék kúsit és ábrándozzék is, legyen önálló és sze-célyes, szóval fejlessze egyéniségét, ahogy mások a svéd tornával a mellkasukat és hasizmukat fejlesztik. Ezt nem érti. Min-dennap ír egy szót, aztán másnap kitörli.

Félrevezetik Önt, ha „OLLA” helyett súlyú utazatokat ajánlanak. Utasítsa vissza s ragaszkodjék az eredeti csomagolású „OLLA”-hoz

A második hét végén elkészül az első sora, mely így hangzik: „Piros bort ittam az este”. Fogalmam sincs, hogy miért ragaszkodik ilyen lelki állapotban ép a piros borhoz, de nem vonhatom kétségbe egyéni költői jogát. Biztatom, hogy foly-tassa és öltön szót szóba, ahogy foly-szokott öltögetni. A harmadik hét végén létrejön az első két szak, ezekkel a vis-zatérő rimekkel: *vannak — vannak, voltak — voltak*. Nincs módomban segí-teni, de azért befejezi művét s a harmad-ik napon őt is a színpadra tuszkolják a katonák, ott ül vele szemben a bíráló-bizottság, hogy meghallgassa költeményét. Összeborzolja haját s kissé dalolva és bandzsítva, kissé illegetve és táncolva el-szavalja szonettjét, ezt az igazi fércmű-vet, melyet a bírálóbizottság tagjai, — ki-váló költők és írók — aljas néreői gyö-nyörűséggel hallgatnak. A nevetés min-den sornál magasabbra dagad és öblösö-dik s végül a szakemberek gonosz hoz-záértése őt is kisöpri az életből, akár az előbb engem... Kosztolányi Dezső

Az inyesmester szakács-könyve

Kétszáz kitűnő befőzési recept a háztartási konzerv-készítés minden fajtájából. Ez a hatalmas kötet, összesen 2500 étel és ital készítését írja le. Ára csupán 144 lej. Portó 20 lej. Utánvét 170 lejbe kerül. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában.

RAPID-AUTÓBUSZ

Szélszeg — Szilágycseh — Zilah

között közlekedik kényelmes, fűtött új koosikkal.

Ind.	Szélszegről	6 ³⁰
	Sülemedről	6 ⁴⁰
	Szilágycsehből	7 ⁴⁵
Erk.	Zilahra	8 ⁴⁰
Ind.	Zilahról	13 ³⁰
	Szilágycsehből	15 ³⁰
	Sülemedről	16 ⁴⁰
Erk.	Szélszegré	17 ⁴⁰

ÉPÍTŐIPARI KÖNYVEK

Soltész József: Családi és Weekendházak. Főbb kidolgozott tervrajzzal (Anyagismeret, és, modern építőanyagok, tervrajzok, költségvetések, Építkezések végrehajtása.) Ujdon-ság. Ára 60.— lej.

Némethy: Kőművesmesterség. Gyakorlati ké-zikönyv kőművesek, munkavezetők, vállalko-zók és kőművesmesteri vizsgára készülő segéd-ek és gyakorolók részére. Hatodik javított és bővített kiadás, 920 ábrával 144.—

Bossányi: Kőműves és kőfaragó szer-kezetek 150.—

Bossányi: Építészeti alakzatok 144.—

Clementis: Bádógösség 132.—

Grofszék: Építőipari anyagok 120.—

Lázár—Streek: A házi vízvezeték, csatornázás, gázberendezés 120.—

Litván: Ipari számtan és áralku-láció 96.—

Némethy P.: Vasbeton szerkezetek 150.—

Németh Zoltán: Az ács 84.—

„ „ „ Épiók zsebkönyve 60.—

„ „ „ Betonmunkák zseb-könyve 48.—

Róth: Iparosok könyvvezetése 47.—

Raffay: Faipari szerkezetek 48.—

Wagen: Mázolók és szobafestők ké-zikönyve 48.—

Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvosztály

modern könyvkereskedésében, ahol nagy vá-laszték van az összes szépirodalmi és műszaki könyvekben. Pósta megrendeléseket rak-tárról azonnal elintézzük.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyan-azon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizeten-dők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Használt, jókarban levő ká-vépörkölő, villanyörőre, vagy anélkül, megvételre keresek. Ajánlatokat „Kávépörkölő” jelígre a kiadóba. 1156

Torda központi autóstállomás legforgalmasabb helyén levő vendéglő, szálloda, két üzlet-helyiség és garázs, bérbe ki-adó, vagy eladó. Értekezni: Mezőgazdasági kamaránál, Torda. 1205

Kézdivásárhelyen föld, vagy ház, Sparkassa betétért eladó Dr. Elekes ügyvéd, Targul-Săcuesc. 1202

Szigorúan megbízható שר אלהים állandóan friss libaháj kg. 35 lej, ab Brassó, rendeléseket felvesz. Koppel Jakab, Arad, Piața Pestelor 5. 1197

BURI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára köve 100 LEJ. Megrendelhető a Bras-sói Lapok Könyvosztályától

Állást nyer

Keresek fegyvergyári Die-sel motorhoz gépészt, hosszú gyakorlattal. Cím 1195. szám alatt a brassói kiadóban.

Keresek intelligens urilányt, cukrászda részére, aki a ro-mán és német nyelvet tökéle-tesen bírja, valamint a köny-veléshez is ért. Ajánlatok „In-telligens” jelígre a kiadóba. 1186

Elsőrendű cukrászsegéd, aki a bonbon készítésben is első-rangu, jó fizetéssel felvétetik. Königsorfer cukrászda, Arad, Str. Bratianu 2. 1206

FIATALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítő a társaság illemszabályaival. Bé-lyegnyelv. virágnyelv. stb. Ara színes borítóval 30 lej.

A HAZICUKRASZAI KEZ-LŐKÖNYVE, Krbeke kitűnő munkája alapján a legegyszer-űbb és a legkülönlegesebb tésztákat mindenki házilag ké-szitheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel Ára félváson kötésben 40 lej.

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Zsombolyától Gyergyóig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetesként közli.

Felölsszerkesztő: Kocsis Béla

Az ideges gyermek

IRTA: DR. KORWIN WEXBERG
FORDITOTTA: TAKÁCS MARIA

Az idegesség megelőzésének és gyógyítá-sának vezérfonala, szülők és nevelők ré-szére. A nevelés új módszerei. Póstköltség 20.— Lei. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58. az udvarban.

ARA 75.— LEI

România
Prefectura Județului Braşov

13031—1933 sz.

ÁLEJTÉSI HIRDETMEY

1934 január 31-én, d. e. 11 órakor a prefektura 42. sz. szobájában másodszo-ri nyilvános árlejtés tartatik a vármegyei irodaszo-alk, az 1933—34 évbni ruháza-tához szükséges szövetek és hozzávalók szállítása tárgyában.

A nyilvános számvé-öségről szóló tör-vény 88—110 paragrafusának értelmé-ben közhirrre tesszük a fenti árlejtési ha-tárnapot és felhívjuk az érdekelteket, hogy a fent közölt napon, órában és he-lyen megjelenni sziveskedjenek, ahol 5 százalék óvadék letétbehelyezése ese-tén az árlejtésben résztvehetnek.

Az árlejtés feltételei és az előíranyzat bármely munkanapon a hivatalos órák alatt a prefekturánál megtekinthető.

Brassó, 1934 január 4

Prefekt h.: Szolgálati főnök:
(Olvasathatlan aláírás) sk. Floren sk.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R-t, Braşov—Brassó.